

МІСЦА

ЧАСОПІС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• ЧЕРВЕНЬ, ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ • 2007 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО • 6/35 •

2 – 3 стор.

Офіційно. Інформує канцелярія
Архієпископа.

Пішки до Унева... І до Крехова.

4 – 5 стор.

Хто був у літаку разом із Папою?

Подарунок у 22 млн доларів.

6 - 7 стор.

Вперше: архидияконом - жінка

Тоні Блер - католик?

Чи згадає Європа Бога?

8 - 9 стор.

10 - 11 стор.

200-річчя відновлення Галицької
митрополії.

Колиска українського християнства
мріє про храм

ГОСПОДЬ ДАВ ВАМ ВЛАДУ...

Кажуть, що статистика знає все. Це, звичайно, неправда, але статистика подає багато (і часом корисної) інформації. Ось недавно промайнуло пресове повідомлення (ще одне!) про те, що «Біблія» є найбільш поширеною, перекладеною багатьма мовами світу і читаною книгою. Читаючи таке повідомлення і серце радіє, мовляв, ось як людина тягнеться до Бога. Водночас розум говорить інакше — лукава людина і зухвала. Про Бога читає, але по-Божому не живе, «Біблією» цікавиться, а Богом нехтує, Божим даром живиться, а Бога слухати не хоче, каже, що Бога любить, а, насправді, любить тільки себе. Ось саме тут, здається, розв'язок цього парадоксу — наше самолюбство, наш егоїзм. Ми в усьому хочемо бачити наш інтерес, наше добро і через те навіть Бога хочемо поправляти задля власного егоїзму, хоч Христос говорить нам конкретно: «Шукайте перше Царства Божого та його справедливості, і все те вам додасться» (Мт. 6, 33).

Проте, людина, забувши з Ким має справу, замахнулася на Божественну функцію Самого Бога — функцію власті: «... чи не знаєш., що в мене влада відпустити Тебе і влада розп'ясти Тебе?» (Ів. 19, 10) — погрожує Пилат Христові. Сотворіння погрожує Творцеві! Чи не абсурд? Направду людська сваволя є жадлива і живуча, бо і сьогодні бачимо її на кожному місці. І воістину Боже довготерпіння є безмежне і незбагненне, якщо Господь Бог так довго терпить таку страшну наругу над Собобою.

Як віруючі люди ми приймаємо Правди Віри, одна з яких говорить, що є Один Господь Бог, Котрий все сотворив і всім управляє. Отож, віддаймо належне Богові — всяка бо влада належить Йому. Про це ж зі свого боку говорить і св. апостол Павло: «Кожна людина нехай кориться владі вищій: нема бо влади, що не була б від Бога; і ті, існуючі влади, установлені Богом» (Рим. 13, 1). Виходить, що мати владу — це не гріх, бо ж всяка влада від Бога, і Господь делегує свою владу кому хоче і скільки хоче. Очевидно, що ходить про те, щоб цю владу виконувати не у власному імені, а в імені Божому, як Господь сам цього бажає: «Дивіться, що ви робите: ви бо чините суд не для людей, а для Господа і він при вас, коли ви судите. Нехай, отже, буде на вас страх Господній: дійте обережно, бо в Господа, Бога нашого, нема неправди, ні сторонництва, ані підкупства» (II Хрон. 19, 6-7). Тому, у кожному випадку, на першому місці має бути Божий інтерес, і кожна влада чи то церковна, чи то державна, чи то особова мала б найперше шанувати Бога і Божий Закон.

Сьогодні з кожного екрану говориться про демократію, кожна газета торочить те ж саме, суспільство, як навіжене, гуде про демократію. Невже демократія — це Небесне Царство? Аж ніяк, ні! Мільйони невинних беззахисних дітей знищує така демократія через аборти; мільйони людей помирають від голодної смерті; мільйони людей гинуть від наркоманії і алкоголю; мільйони людей гинуть від ядерних технологій; безперервні війни у світі; неправда, розпуста, фальш... Хіба для цього Господь дав людям владу? Хіба для цього Ісус Христос зійшов на хрест? Осуджуючи сьогодні Пилата, що видав Христа на смертний засуд, ми мимоволі самі стаємо подібними пилатами, що або гріхом Христа розпинаємо, або мовчимо, коли хтось розпинає? Що ж сталося? Демократія без Бога — це пустий звук. Владоможці сьогодні б'ють поклони, а завтра крадуть людські пенсії; сьогодні цілують (як Юда) Плащаницю, а завтра дозволяють вбивати ненароджених немовлят; сьогодні скажуть: «Христос Воскрес!», а завтра засудять невинного. Лукавий диявол прощтовхує до влади собі подібних людей і створює такі умови, що чесна людина неспроможна їх сприйняти. Ось читаємо: «Тоді диявол вивів Його (Ісуса) високо, показав Йому в одну мить всі царства світу, і сказав до Нього диявол: «Я дам Тобі всю цю владу й славу їхню, бо вона мені була передана, і я даю її кому захочу. Тож коли Ти поклонишся передо мною, вся Твоя буде» (Лк. 4, 5-7). Отож, хто у владі шукає не Божого інтересу, а власного — той кланятиметься не Богові, а дияволу.

Зайдімо сьогодні до будь-якої приймальні: чи гідно влада прийме людину, що є Божою подобою? Звернімося до чиновника будь-якого рівня: чи без хабаря схоче він слухати людину, що є Божою подобою. Загляньмо до захристій: чи належно там потрактують людину, що є Божою подобою? Господь кожному з нас говорить: «Люби ближнього свого, як самого себе» (Мт. 22, 39). Тому кожна і всяка влада, котра не любить людини, що є подобою Божою, — є владою сатанинською, є владою Пилата, що розпинає Христа.

Ото, розп'ятий людською владою, Господь звертається до кожного з нас, хто отримав владу: чи то влада батька в родині, чи влада священника на парохії, чи влада єпископа в Церкві, чи влада міліціонера в суспільстві, чи влада голови в місті і в області, чи влада директора на підприємстві, чи влада депутата у Верховній Раді, чи влада президента у державі, — і застерігає: «Тож слухайте, царі, і розумійте! Навчіться ви, що правите аж по край світу! Зважайте, ви, що верховодите безліччю та пишаєтесь юрбою народів! Це бо Господь дав вам владу, від Всевишнього — зверхність; Він діла ваші розгляне, й ваші наміри розслідує. А що ви, будши слугами Його царства, не судили по справедливості, ані закону не пильнували, ані за Божою волею не чинили, — Він страшно й швидко нападе на вас, бо суд на вельмож суворий буде. Малим прощають з милосердя, а сильних — сильно покарають. Бо Владика всіх ні перед ким не відступає та могутніх чекає суворе слідство» (Мудр. 6, 1-8). Амінь.

о. Іван ГАЛІМУРКА, редактор

Цю проповідь було написано у березні 2001 р. і надруковано у часописі «Сівач» №3 (16). Сьогодні подаємо її з невеликими правками, бо вважаємо її актуальною реакцією на теперішні події у нашому політикумі.

КОРОТКО

У СТРИЮ МОЛИЛИСЯ ЗА БОЖЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЛЯ МІСТА

3 червня Стрий святкував 622-у річницю від часу свого заснування. Святкові заходи розпочалися Літургіями, які відслужили в усіх греко-католицьких храмах міста. В День міста стріяни також отримали благословення від свого єпископа, Владика Юліяна (Гбура). Понад шістьсот років незмінним опікуном Стрия є святий апостол Яків, брат Господній. Ім'я цього апостола настільки глибоко увійшло в побут стріян, що вже на світанку зародження і розвитку міста його зображення було поміщено в гербі міста. Окрім цього, святий Яків є покровителем Стрийської єпархії, утвореної в листопаді 2000 року. Вітаючи стріян та гостей міста зі святом, Єпарх Стрийський запевнив в своїй молитві за духовний добробут та матеріальне благополуччя їх родин. При цьому Владика Юліян наголосив, що справжній розвиток міста та цілого суспільства здійсниться за умови, коли духовні цінності займуть належне місце в житті кожної людини.

СВЯТКУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

1 червня в Івано-Франківській єпархії УГКЦ був важливо-святковий день - 65-ліття ієрейських свячень та 90-ліття життя ісповідника віри Преосвященного Владика Софрона (Дмитерка) ЧСВВ, Єпископа-емерита Івано-Франківської єпархії УГКЦ. Цього дня в Катедральному соборі Святого Воскресіння ГНІХ Преосвященний Владика Володимир (Війтишин), Правлячий Архієрей Івано-Франківської єпархії, очолив святкову Архієрейську Літургію, в якій співслужили Владика, які прибули на святкування. На Літургії були присутні представники місцевої влади, інтелігенції: лікарі, вчителі, професори вищих навчальних закладів, родина та вірні. Привітальну проповідь, у якій йшлося про сторінки життя Владика та вірне душпастирське служіння на зразок Христового служіння, яке наслідував та реалізовував своєю духовною працею ювіляр, виголосив Владика Софрон (Мудрий). Багато привітальних телеграм та послань прийшло у цей день. Своє привітальне слово надіслали, зокрема, Святіший Вселенський Архієрей Венедикт, Папа Римський, Блаженніший Любомир, Глава Української Греко-Католицької Церкви тощо.

Також у цей день привітальне слово було виголошене для Владика Володимира (Війтишина), який цими днями відзначив 25-ти літній ювілей священства.

ОТЦІ САЛЕЗІЯНИ ВІДКРИЛИ РОДИННИЙ ДІМ «ПОКРОВА»

1 червня, при Церкві Покрови Пресвятої Богородиці відкрився «Родинний дім «Покрова», який створила Салезіянська громада. 8 вихованців дитячого будинку №1 м. Львова, а також 3 дітей-сиріт отримали новий дім, де про них дбатимуть і виховуватимуть в християнському дусі. Для створення «Родинного дому «Покрова» Релігійним управлінням монастирів Салезіянського згромадження східного обряду в Україні УГКЦ передано частину споруди у Церкві Покрови Пресвятої Богородиці, що на вул. Личаківській. Для дітей тут створені найкращі умови, а основне — панує справжня затишна атмосфера. На відкритті родинного дому були присутні голова Львівської ОДА Петро Олійник, його заступник Тарас Батенко, начальники служби у справах неповнолітніх ЛОДА і Львівської міської ради, відповідно Володимир Лис та Тарас Гурей, інші. Дітям подарували іграшки та футбольні м'ячі.

“ШАШКЕВИЧІВСЬКІ ЧИТАННЯ 2007 РОКУ” У СЕМІНАРІЇ

У суботу, 2 червня, в рамках проведення «Шашкевичівських читань 2007 року», що відбувалися у стінах Львівської духовної семінарії Святого Духа, пройшла низка заходів.

(Продовження на 3 стор.)

ІНФОРМУЄ КАНЦЕЛЯРІЯ АРХІЄПІСКОПА

Згідно Постанови Позачергового Синоду Єпископів від 16 січня 2006 року, неділю після Великодня, коли читаємо Євангеліє про розслабленого, наша Греко-католицька Церква в особливий спосіб посвятила хворим людям. Цього дня Архієпископ Львівський служив Божественну Літургію в намірі усіх хворих, і на тему Євангелія, яке читалося на Богослужінні, виголосив проповідь. Нагадаємо, що йшлося про хворого, що нездужав тридцять вісім років, і котрого оздоровив Ісус Христос. В кінці проповіді владика, зокрема, сказав: «Усім бажаю здоров'я. За всіх потребуючих у хворобі молюся до Господа та прошу у Всевишнього для терплячих благословення».

Шостого травня Львівська Архиепархія святкує своє храмове свято. Згідно церковних канонів кожен наступний день починається вечірнюю дня попереднього. З цієї нагоди напередодні торжественного празника святого Юрія Переможця у соборі його імені було відслужено Велику вечерню з Литією, яку служив Владика Ігор (Возьняк) у співслужінні катедральних священиків. Наприкінці Вечірні Владика мирував усіх присутніх.

Храмовий празник св. великомученика Юрія Переможця цього року випав на неділю самарянки. Празничну Божественну св. Літургію Високопреосвященний Владика Ігор служив в архикатедральному соборі св. Юра у співслужінні Преосвященного єпископа Гліба Лончини, а також численного духовенства. Цієї неділі львів'яни святкували День міста Львова, тож не випадково храм виповнили вірні, серед котрих присутніми були численні представники місцевої влади, зокрема, міський Голова Львова п. А. Садовий, Голова Львівської обласної Ради п. М. Сенік тощо. В часі Літургії Архієпископ Ігор виголосив проповідь, у якій привітав усіх львів'ян із храмовим святом й побажав: «Хай сьгоднішній святий великомученик Юрій, покровитель нашої Церкви та міста, береже нас у святій вірі, дає зріст у ній, щоб непохитно вистояти аж до смерті». По завершенні Літургії відбулося освячення води, після чого владика Ігор покropив нею усіх присутніх.

Наступної неділі Владика Ігор (Возьняк) відвідав храм сестер Милосердя, що на вул. Залізняка у Львові, де відслужив Божественну Літургію і виголосив проповідь. Одна частина цієї проповіді стосувалася Євангельської теми і йшлося про оздоровлення сліпого від народження. Проте більша частина проповіді Архієпископа була присвячена Матерям, оскільки в цю неділю святкувався День матері. Кир Ігор, зокрема, сказав: «Вшануймо сьгодні наших матерів, не лише принесеними квітами, щирими поцілунками та добре сказаними словами, але приносимо за них постійно молитву до Бога, даруймо їм ніжну та гарячу любов нашого серця, виявляймо нашим матерям глибoku шану духовну, адже вони найдорожчі від усього на світі».

У день свята Вознесіння Господнього Високопреосвященний Ігор (Возьняк) із пастирським візитом побував у храмі Вознесіння Господнього, що на вул. Володимира Великого у Львові, де парохом о. Володимир Фарат. З нагоди храмового празника Архієпископ Львівський Ігор (Возьняк), у співслужінні багатьох священиків, відслужив Божественну св. Літургію, наприкінці котрої виголосив проповідь на Євангельську тему Вознесіння Господа Ісуса. На Богослужінні було присутніми багато людей, які приступали до сповіді й причащалися. По завершенні Літургії Преосвященний Владика Ігор освятив воду, а потім було посвячено дзвіницю та інші новозбудовані приміщення, які збудовані для катехизації дітей та дорослих, як підсобні приміщення тощо.

У день свята святого Климентія Архієпископ Львівський Ігор відбув до ліцею ім. Климентія Шептицького, котрим сьгодні рядять отці-салезіяни. З нагоди свята Кир Ігор у ліцейній каплиці відслужив Божественну Літургію, в часі котрої виголосив проповідь. У ній Владика, зокрема, сказав: «Блаженний Климентію, тобі поручаю учнів, вчителів, священиків, братів та сестер, й усіх службовців та працівників ліцею. Допомагай їм, що трудяться для Господа у навчальному й виховному закладі, посвяченому для вшанування твого імені». Після Літургії відбулася конференція, у якій також брав участь Архієпископ.

Дев'ятнадцятого травня у Брюховичах було освячено будинок, у якому мають жити, лікуватися й вчитися неповносправні діти. Його було споруджено за сприяння мецената із Голландії п. Лемперса. Освячував приміщення будинку Архієпископ Ігор Возьняк. Йому співслужив Владика Андрій Горак (УПЦ КП). Присутніми на Богослужінні були також Блаженніший Любомир (Гузар) та кардинал Сімоніз із Голландії.

Наступного дня, у неділю, Владика Ігор (Возьняк) відвідав в'язницю, що на вул. Хуторівка, у Львові. Там Архієпископ відслужив Архієрейську Божественну Літургію, а також виголосив проповідь. В кінці Божественної Літургії Владика привітав отця Ігоря Царя з 10-ю річницею його праці у цій в'язниці, нагородивши його Почесною грамотою. По завершенні Літургії Владика Ігор освятив статую Матері Божої, встановлену на території в'язниці, де знову зі словом звернувся до учасників богослужіння, закликавши усіх присутніх у всіх потребах завжди звертатися до Пресвятої Богородиці.

Цього ж дня, в другій його половині, Архієпископ Ігор (Возьняк) на запрошення отців-оріоністів побував на місці спорудження майбутнього храму св. Йосафата. Окрім храму там планується збудувати і Центр для праці з неповносправними людьми. Посвятивши хрест під будову храму, Кир Ігор також відслужив молебень до Пресвятої Богородиці. На закінчення Богослужіння Владика звернувся із пастирським словом до отців й чималої громади присутніх людей.

Зелені свята традиційно випереджує Задушна субота, коли Церква в особливий спосіб молиться за всіх від віку усопших. Цієї суботи Владика Ігор служив Божественну Літургію в соборі святого Юра. Що примітно, що цієї суботи випадала «сороковина» за світлої пам'яті проф. М. Гайковського. В кінці Літургії Архієпископ Ігор виголосив пастирське слово, у якому також згадав і усопшого професора. Він, зокрема, подякував усім за те, що прийшли помолитися за душу колишнього колеги й побажав: «Хай світла пам'ять про нашого покійного професора перебуває у наших серцях!». Після Літургії була також відслужена й Панахида.

У день свята Зіслання Святого Духа Високопреосвященний Архієпископ Ігор (Возьняк) служив Божественну св. Літургію у храмі Пресвятої Трійці, що на вул. Тершаківців у Львові, де парохом о. Степан Кашук. До речі, ця літургія транслювалася на телебаченні. Наприкінці Літургії Владика виголосив повчальну проповідь про Святого Духа. По завершенні літургії усі вірні вийшли надвір на посвячення води. Освятивши воду, Владика Ігор окropив нею усіх присутніх.

Цього ж дня після обіду, Архієпископ Львівський побував на Янівському цвинтарі, де відслужив Панахиду на місці поховань тлінних останків борців за волю України, після чого виголосив проповідь. У проповіді Архієпископ подякував усім присутнім за те, що «пам'ятають про своїх відважних братів і сестер, про захисників своєї Батьківщини, свого краю, свого народу та своєї Церкви».

На другий день Зелених Свят Владика Ігор відвідав монастирський будинок сестер-Василіянок, де відслужив Божественну Літургію. По її завершенні відбулося освячення води, а також Владика Ігор покropив нею усіх присутніх.

Наступного дня, у вівторок, Архієпископ Ігор побував у Винниках. Там, у місцевій школі-інтернаті, Владика посвятив каплицю, а також відслужив Акафіст до святого Миколая, на честь якого й споруджено цю каплицю. В кінці відправи Владика виголосив слово, у якому подякував пані директорці за розуміння значення такого місця, як каплиця, а також сказав: «Пам'ятайте і радійте тим, що маєте святе місце у вашій школі, де можете у тиші та мирі зустрітися з Богом».

ЙДЕМО ХРЕСНОЮ ДОРОГОЮ

Цьогорічне 26 квітня видалося таким теплим і сонячним, як 21 рік тому. Навіть ще гарнішим і кращим. У цей день виповнювалася чергова річниця Чорнобильської трагедії. У церквах Львова та області служились Служби Божі, а на будинках та адмінприміщеннях розвісався державний прапор із жалобною стрічкою. Сьогоднішні живі вшановували пам'ять померлих у всеспелюючому вогні четвертого енергоблоку ЧАЕС, молилися за здоров'я тих, які вижили, і просили кращої долі дітям, онукам, нашій знедоленій багатостраждальній Україні.

Парафіяни львівської церкви Різдва Івана Христителю відзначили 21-ші роковини цієї трагічної події у молитвах Христової прощі у Страдчі. Майже 50 вірних разом зі своїм отцем Андрієм Паньківим прибули на Страдецьку гору, коли у місцевій

людей. Ми також підходимо до могили і слухаємо розповідь про похованого тут:

– Це була видатна постать у духовному світі не тільки Галичини, але й усїєї Європи. Отримавши в Римі блискучу освіту і там же здобувши звання доктора філософії та богослов'я, М.Конрад працював у Львові в товаристві «Обнова», викладав у Львівській Богословській академії. Коли у 1939 році більшовики закрили цей важливий навчальний заклад, він приїхав у Страдч і став священником. 26 червня 1941 року о. Миколу Конрада попросили висповідати і запричащати стару людину у неї вдома. З отцем М.Конрадом пішов і 36-річний дяк Володимир Прийма, добрий християнин і батько багатодітної сім'ї. Обидва служителі Церкви, переходячи дорогу, по якій втікали радянські війська, були затримані енкаведистами, відведені в ліс і

на 7-й стації, де Ісус вдруге падає під хрестом, кожен вголос промовляє: «О Крове Христово мого Спасителя, величаю Тебе з найбільшою честю і любов'ю для винагородження за зневаги, які завдають Тобі душі...» Далі відчитують «Отче наш», «Богородице Діво»...

Молитви, молитви, молитви... Вони не тільки багатоголосно линуть до чистої блакиті неба, розносяться зеленими просторами, де ростуть багаторічні сосни, віддзеркалюють озера, тече тихоплинна Верещиця, але й одухотворяють кожного, хто бере участь у Хресній дорозі.

Серед нашої групи – богомільні бабусі, такі ж матері, статечні чоловіки, представники молодшого покоління, а також

школярі СЗШ № 31. Відвідавши усї стації Хресної дороги, щиро помолвшись у підземній церкві Матері Божої Нерушимої Стіни і умившись сльозами Богородиці, що капають у печері, усї з благоговінням поверталась додому. І кожен дав слово ще не раз приїхати у Страдч, щоби знову і знову пройти цією Хресною дорогою. А ще група подякувала отцю-пароху Івану Коломіїцю та організатору молитов біля фігури Матері Божої у нашому мікрорайоні пані Ользі Охрім за так гарно сплановану і проведену поїздку.

Володимир ЗАВАДА

церкві Успіння Матері Божої ще тривала відправа.

Душпастирі і парафіяни Страдча радо зустріли гостей зі Львова, запропонувавши всїлякі послуги. Насамперед відбулось благословення і миропомазання. Придбавши на пам'ять путівники, молитовники, релігійну атрибутику, гості вирушили до каплички Матінки Божої, яка віддавна є Заступницею цього краю. «Матінко наша, просимо у Тебе і Пресвятої Родини ласки та благословення нам на Хресну дорогу», – благали люди і повторювали багато разів. «Отче наш» і «Богородице Діво»...

Поруч із капличкою – могила мученика за Христову віру – блаженного отця Миколи Конрада (1876-1941). Біля неї – група

там закатовані.

Через декілька днів страдчани поховали тіла мучеників. Моці о. Миколи Конрада, незважаючи на тодішні спекотні дні, не розкладалися, не мали трупного запаху.

Святіший Отець Іван Павло II проголосив обидвох мучеників блаженними. Зараз усї паломники Страдецького цвинтаря, ревно молячись на могилах Конрада і Прийма, просять душі похованих тут супроводжувати у їхній Хресній дорозі.

Біля кожної стації (а їх – 14) прихожани зупиняються, моляться, просячи в Бога за душі в чистилищі – рідних, опущених, священників, монахів, дітей, онуків, та вимолюють здоров'я собі і рідним. Перебуваючи

КОРОТКО

(Продовження, початок на 2 стор.)

Перш за все, це перенесення пам'ятника о. Маркіяну Шашкевичу із Рудно, де колись знаходилася семінарія, на вул. Хуторівку, де тепер розміщені нові приміщення. Для урочистої посьяти прибув Високопреосвященний Владика Ігор (Возняк), Архієпископ Львівський, який і розпочав дані святкування. Опісля посьяти Владика Ігор звернувся до всїх із словом про величність постаті о. Шашкевича, який «віддав себе самого, щоби заспокоїти спрагу рідного народу за рідним словом». Відтак у семінаріїному конференційному залі відбувався вечір «Шашкевичівських читань», який був зорганізований за безпосередньою ініціативою Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Львівської духовної семінарії Святого Духа, Українського католицького університету, Шашкевичівської комісії у Львові.

УГКЦ ОРГАНІЗУЄ ДВА СЕМІНАРИ 3 ДУШПАСТИРСТВА НАД ХВОРИМИ

Щоб покращити ситуацію у ділянці душпастирства охорони здоров'я, Міжєпархіальна комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я планує провести у червні 2 науково-практичні семінари під назвою «Слідами Доброго Самарянина». Перший семінар пройде у Києві 8-10 червня у приміщенні Вищої Духовної Семінарії Найсвятішого Серця Ісуса. Другий семінар пройде з 11 по 16 червня 2007 року у м. Львові, в стінах Львівської Духовної Семінарії Святого Духа. Головною метою даних семінарів – подати слухачам основи християнського бачення праці з хворими, а також практичні навички роботи з немінними та їх родинами.

РОЗПОЧНЕТЬСЯ БУДІВНИЦТВО НОВОГО ХРАМУ

Головний храм Стрийської єпархії постане у Стрию на розі вулиць Шевченка та Нижанківського (територія парку Нижанківського). Кафедральний храм висотою 45 метрів вміщатиме близько 800 вірних. Він буде збудований на честь апостола Якова, брата Господнього, покровителя Стрия і Стрийської єпархії. Рішення про відведення земельної ділянки під будівництво храму було прийнято на сесії Стрийської міської ради від 14 грудня 2006 року (№ 110). Згідно з цим рішенням Єпархіальному управлінню Стрийської єпархії УГКЦ відведена земельна ділянка під будівництво кафедрального храму. Презентація проект нового кафедрального комплексу Стрийської єпархії відбулася у Стрию в рамках проведення Дня єпархії 6 листопада 2006 року. Її відкрив Владика Юліян (Гбур) в присутності близько ста священників єпархії. Гостями презентації були міських голова Стрия Роман Шрамов'ят та Михайло Васишин, голова Стрийської райдержадміністрації.

КОПІЯ ЗАРВАНИЦЬКОЇ ІКОНИ ПЕРЕБУВАЄ В ІТАЛІЇ

Як вже повідомлялось, на чування до Прокатедрального собору Святої Софії в Римі з нагоди Дня матері (5-6 травня 2007 р.) з ініціативи та за старанням пасторального координатора для українців греко-католиків в Італії о. Олександра Сапунка та з благословення Правлячого Архієрея Тернопільсько-Зборівської єпархії Владика Василя (Семенюка) та Апостольського Візитатора для українців греко-католиків в Італії Владика Гліба (Лончини), як джерело і засіб духовного очищення та збагачення незчисленними Божими благодатями, прибула копія Зарваницької ікони Пресвятої Богородиці.

УРОЧИСТЕ ПРИЧАСТЯ У КАРАГАНДІ

27 травня, на празник Зіслання Святого Духа, в греко-католицькій парафії Покрова Пресвятої Богородиці в Караганді відбулася важлива подія. Цього дня десять наймолодших парафіян після річної щонедільної підготовки приступили до Пресвятої Євхаристії.

КРЕХІВСЬКИЙ МОНАСТИР: ЩО ПИШЕТЬСЯ У «КНИЗІ ВІДГУКІВ»

В компактному розкішному фотоальбомі «Крехівський монастир святого Миколая отців Василян», який кожен із нас, прочан, придбав собі у крамничці Крехівського монастиря, читаємо: «Небагато збереглося в Україні місць, де земля так єднається з небом, а небо стає таким доступним; де історія і сучасність творять одне ціле, а пам'ять про минулі віки спонукає до шанобливої пригадування над змістом людського життя. І хоча чотириста років минуло з часу заснування монастиря, здається, що лише один день віддаляє нас від тих часів, коли були покладені підвалини першої церкви. Проте давні покоління монахів відійшли давно по небесну нагороду, і лиш монастир, плід їхніх трудів і молитви, повсякчасно свідчить про таланти і далекоглядність

його будівничих».

Тут же у цій крамничці, на столі, лежить відкрита «Книга відгуків», де можна записати свої враження після відвідин Крехівської обителі.

Листаю сторінки: відгуки, відгуки, відгуки, слова подяки... Їх – сотні, а, може, й тисячі. З різних куточків світу поставили свої автографи прочани: з Хайфи (Ізраїль), Туріна (Італія), Торонто (Канада), Мельбурна (Австралія). Найбільше записів у «Книзі відгуків» роблять, звичайно, гості Крехівського монастиря з України. «Полегшення і насагу до життя відчуваю у цьому святому місці. Хай храниць Господь людей, що бережуть цю Святиню. 4 січня 2007 року, м. Харків». «Ми, вчителі і учні Долинщини, піднесені духом, дякуємо за ласки, одержані в святому

місці Крехівської обителі. Почуттями, сповненими тут, будемо жити ще довго. Бажаємо вам всіх Божих ласк. Хай Господь благословить всіх, хто тут перебуває. 27 червня 2006 року». Цього ж дня – щирий запис дітей Бісковицької СЗШ Самбірського району.

А ось пише Інна з Борислава: «Я вас благаю – помоліться за мою хвору сестричку і маму. 10 липня 2006 року»... «Від щирого серця дякую вам за відкритість і тепло дому Господнього, які ви несли своїм життям. Мирослава з Тернополя. 13 серпня 2006 р.».

Того ж дня є щирий запис від молоді Полтавщини, Сумщини, Харкова, чії представники побували у Крехівському таборі «Таємниця світла».

А ось відгук групи дітей зі Львова: «Дякуємо Вам, що бережете велику

д у х о в н у Святиню України і будете в серцях людей любов до Бога та України. 14 лютого 2007 року».

Йдуть записи-подяки: «Ми, працівники дитячої лікарні м. Надвірна...», «Ми, члени Товариства Серця Марії з Мукачеве...», «Щирі подяки братові Амвросію від групи дітей з міста Біла Церква (Київщина)...», «Братові Роману Мельнику... від групи дітей смт Делятин (Івано-Франківщина)...».

Свій запис про відвідини Крехівського монастиря святого Миколая отців-василян зробили і ми, парафіяни львівської церкви св. Івана Христителя, які побували тут одразу ж після свята літнього Миколая. Оглянувши архітектурні комплекси, побувавши в церкві на молебні, ми відправились на Хресну дорогу, а потім – до цілющого джерела зі скульптурним зображенням Крехівської Мадонни.

Запозитував віруючим парохії цю поїздку отець Андрій Паньків. Він нещодавно переніс велику травму, а Бог наш і Матір Божа допомогли йому одужати й продовжувати пастирську справу.

Володимир ЗАВАДА

ПРОЩА ДО УНЕВА

18-20 травня відбулась 14 міжнародна молодіжна піша проща Львів-Унів. Протягом двох днів прочани подолали понад 50 кілометрів, поклонились чудотворній іконі Богородиці і напились води з чудотворного джерела.

Паломництво до Унева уже стало доброю традицією для молоді Західної України. Інколи до цих прощ приєднуються і польська молодь. Люди поспішають до Унева по допомогу, адже Унів на сьогодні є одним із найбільших відпустових місць в Україні.

Історія Унівської Святоуспенської лаври дуже цікава. За легендою, ще в лицарські часи якийсь пан Лагодівський із села Лагодів потерпав на важку недугу. Одного разу уві сні він побачив Пресвяту Богородицю, яка вказала йому місцезнаходження цілющого джерела. Після відвідин джерела лицар оздоровився і на знак вдячності побудував церкву Успення Пресвятої Богородиці та монастир. З тих пір протягом століть людей притягує чудотворний образ Божої Матері і цілющі якості джерельної води. Це пам'ятне джерело лицаря Лагодівського міститься під великим престолом в підземеллях церкви. Звідси вода тече під мури до криниці під каплицею.

Цього року погода неприємно пожартувала з прочанами, багато з яких справді налякалися холодного дощу і залишилися вдома. Але вишколена молодь все ж таки не злякалася. Під храмом св. Архистратига Михаїла у Львові, де відбувся збір прочан, можна було почути багато цікавих речей. Наприклад, одна дівчина запевняла своїх друзів, що скільки не ходити у прощі, завжди потрапляє під дощ, проте ще жодного разу не захворіла. За словами дівчини, вона дуже хвороблива і дуже легко простуджується, але під час паломництва Бог оберігає кожного від усіх недуг і зміцнює здоров'я.

Кожному прочанину вручили «Книжечку прочанина» та ідентифікатор, в якому потрібно було вказати особисті дані.

Всіх прочан поділили на групи, кожна з яких мала свого аніматора. Загалом було сформовано 29 груп. О дев'ятій годині ранку, співаючи «Пресвята Богородице Діво, вирушаєм сьогодні в похід», вірні подалися в дорогу. Вулиці Львова, якими рухалась колона, заповнили ніжні християнські пісні. Старенькі бабусі й дідуся виглядали з вікон своїх помешкань і зі слезами радості в очах бажали молодим людям щасливої дороги. Львів у цей час ніби ожив...

Незважаючи на холодний вітер з дощем, прочани не відчували холоду, адже їхні серця випромінювали тепло. Майже у кожному сільському храмі, які траплялись по дорозі, прочанську колону тепло вітали мешканці, з якими вони спільно молились молебень. Протягом усієї дороги лунала молитва, пісні, молоді люди щиро відмовляли вервицю і з великою вірою йшли до Діви Марії. Кожен прочанин мав у цьому поході свою мету: хтось ішов просто з цікавості, хтось – познайомитися з цікавими людьми, інші – подякувати Богу за всі ласки й отримати повний відпуст. Всі учасники прощі мали нагоду висповідатися, задуматися над своїм життям і попросити заступництва Богородиці для себе та своїх рідних і хоч на деякий час забути про буденні проблеми. За перший день прочани подолали 36 кілометрів і в Глинянській школі зупинилися на ночівлю.

Суботній ранок почався посправжньому привітно: усіх розбудило тепле сонечко. Після сніданку прочани відбули в Глинянському храмі святу Літургію, після чого всі знову зібралися, вишикувались у прочанську колону, взяли курс на Унів. До речі, в суботу до прочан приєдналось багато молоді зі Львова та всієї області.

Стомлені прочани протягом усієї дороги не переставали величати Бога і Пречисту Діву у піснях та молитвах. Дорога була нелегкою, але молоді люди з радістю долали її, адже знали, що в Уневі їх з нетерпінням чекає

Матінка Божа. О шостій годині вечора прочанська колона дісталася місця призначення.

В Уневі ніби кудись втекла втома, переслали боліти ноги, прочани, відкривши серця, дякували Діви Марії за всі ласки і просили заступництва на усе подальше життя. Молебень до Богородиці тут звучав якось по-іншому, якось святковіше і ніжніше, ніж завжди. Відчувалося, що Матінка Божа зовсім поруч.

Після вечери і поселення на території монастиря прочани взяли участь у нічних чуваннях. Кожен мав змогу помолитися перед чудотворною іконою, довірити Пречистій Діви все те, що болить, приступити до миропомазання, помолитися Акафісти. А в самому розпалі ночі прочани створили лабіринт палаючих лампадок, піднімаючись на Чернечу гору.

У неділю відбулась Архиєрейська Літургія під благословенням владыки Гліба Лончини. Після святої Літургії прочани пішли до чудотворного джерела по воду, оскільки кожен хотів привезти її додому для хворих родичів, друзів та знайомих.

Нарешті настав час повертатись додому, з доброї унівської казки – до сірої буденності. І ось тоді вперше за ці три дні заплакало серце, адже

розлучались ті, які протягом трьох днів зуміли стати однією дружньою сім'єю. Проте, кожен дав собі обіцянку, що наступний перетин наших життєвих доріг відбудеться у тому ж таки Уневі рівно через рік.

Завдяки цій прощі всі її учасники за якийсь час забули про матеріальні блага і вирушили за духовними. Ми всі зрозуміли, що немає у світі нічого дорожчого, ніж усвідомлення того, що Матінка Божа зі своїм Сином нас любить і супроводжує кожен наш крок. Ці три дні змусили кожного з нас ще глибше усвідомити, що всі ми – діти Марії.

Коментар для «Мети»

Андрій ЖУК,

голова ТУСК «Обнова»

Прощу організувало ТУСК «Обнова» спільно з монастирем монахів-студитів та з Мальтійською службою допомоги за сприяння Львівської обласної державної адміністрації та Львівської міської ради. Зі Львова вирушило близько 850 прочан, проте під час дороги люди долучалися і до Унева прийшло близько 1000 прочан. Незважаючи на те, що першого дня падав дощ, особливих проблем зі станом здоров'я у прочан не виникало.

Ірина ЗГОБА

Папа Венедикт XVI подарував УКУ 100 тисяч євро

Папа Римський Венедикт XVI передав 100 тисяч євро на будівництво студентського містечка Українського католицького університету у Львові. Ці гроші Венедикт XVI узяв із особистих коштів, отриманих ним на 80-річчя.

Згідно з проектом, у комплекс студентського містечка включені храм, музей, центр для конференцій, академічні будинки, гуртожитки та готель. Землю під будівництво сучасного університетського містечка освятив під час свого візиту до Львова у червні 2001 року Папа Іван Павло II.

На думку ректора університету Бориса Гудзяка, студентське містечко «повинне стати кузницею духовного, інтелектуального життя не тільки Львова, але й усієї України».

Білоруські католики попросили захисту в Папи Римського

Білоруські католики, а також правозахисники та суспільні діячі звернулися до Папи Римського Венедикта XVI з проханням захистити монастирський комплекс XVII століття в центрі Мінська, на місці якого міська влада хоче побудувати готель. Лист переданий у білоруське представництво Ватикану. «Ми просимо про молитовну допомогу, – заявив один із ініціаторів звернення, представник об'єднання «Хартія 97» Дмитро Бондаренко. – Врятувати костел – наше спільне завдання».

Мінміськвиконком планує передати будівлі монастиря та костелу інвесторам. Відповідно до проекту, там буде побудований готель, паркінг та спортивно-оздоровчий комплекс.

Проти цього виступили віруючі та громадські організації. Вони організували збір підписів під зверненням до президента Білорусі Александра Лукашенка, у якому висловили протест проти планів міської влади. Крім того, вони звернулися зі скаргою у Мінську прокуратуру.

Опубліковано дані про демографічний стан Ватикану

Недавно були опубліковані статистичні дані, згідно з якими у Ватикані налічується 557 громадян (у доповіді про демографічний стан суверенного міст-держави вказуються дані станом на 31 грудня 2005 року). Із загального числа громадян 58 – кардинали, 293 особи мають статус духовенства і є членами Папських представництв, 62 чоловіки – інші представники духовенства, 101 – член швейцарської гвардії, а інші 43 – миряни. Майже половина громадян – 246 – зберегли своє перше громадянство.

Громадянство у Ватикані не успадковується і не може бути придбане завдяки народженню у місті. Воно може бути отримане лише на основі служіння Святому Престолу й анулюється у випадку припинення трудової діяльності у Ватикані. Стаття 9 Латеранського договору 1929 року між Ватиканом та Італією говорить, що якщо особа перестає бути громадянином Ватикану і не має громадянства будь-якої іншої держави, їй надається італійське громадянство.

У 2005 році у Ватикані було зареєстровано 111 шлюбів

Філантроп подарував Церкві США 22,5 млн. доларів

ST PATRICK'S CATHEDRAL

Нью-Йоркський філантроп вручив архидієцезіальному єпископові Нью-Йорка найбільше пожертвування – в сумі 22,5 млн. доларів. Пожертвування піде на стипендії для католицьких початкових шкіл.

В інтерв'ю «Associated Press» Роберт Уілсон, колишній інвестор з Уолл-Стріт, заявив, що він – атеїст, але для нього це не проблема – перерахувати гроші католицькому фонду. «Давайте визнаємо, що без Католицької Церкви не було б західної цивілізації, – заявив він. – І чому якщо я атеїст, то повинен уникати релігійних організацій? Майте на увазі – я лише допомагаю оплачувати навчання: гроші не йдуть безпосередньо школам». Слід нагадати, що у 2006 році через економічні проблеми архидієцезія закрила вісім міських шкіл.

Вісімдесятилітній філантроп сподівається, що його подарунок надихне на такий же

вчинок інших людей. За повідомленням представників Церкви, після того, як було оголошено про пожертвування Уілсона, невідомий жертводавець перерахував архієпископові Нью-Йорка ще 4,5 млн. доларів США. Ці гроші будуть використані для фінансування спеціальної програми, розпочатої ще у 2005 році для бідних студентів, які навчаються у школах архидієцезії в Манхеттені, Стейтен Айленді та у Бронксі. Ціль кампанії – зібрати до 2010 року 158 млн. дол. США для фінансування 11.700 стипендій. Загальна сума зібраних на сьогоднішній день засобів становить 97 млн. доларів, у числі яких – і дарунок Уілсона.

Близько 44 тисяч із 107 тисяч студентів архидієцезії навчаються нині у школах бідних районів. Понад половина цих учнів живе поза межею бідності.

Хто подорожував із Папою?

Держсекретаріат Ватикану визначив 31 особу, які становили папську свиту на час Апостольської поїздки Папи Венедикта XVI у Бразилію з нагоди відкриття V Генеральної конференції єпископів Латинської Америки та країн Карибського басейну. Цього разу з Папою подорожували 4 кардинали, 3 єпископи, 5 священників та 19 мирян з персоналу. Першим у солідній групі кардиналів варто назвати держсекретаря Ватикану й камерленго Римської Католицької Церкви Тарчізіо Бертоне. Інші кардинали, які у силу специфічної компетенції кожного мусили бути присутніми, – італієць Джованні Баттіста Ре (префект Конгрегації у справах єпископів, президент Папської Комісії з країн Латинської Америки), бразилець Клаудіо Уммес (архієпископ Сан-Паулу, префект Конгрегації у справах клириків) та португалець Жозе Сараїва Мартінс, префект Конгрегації з канонізації святих. До Риму кардинали Ре та Уммес папським рейсом не повертатимуться, оскільки очолять роботу V Генеральної конференції єпископів Латинської Америки та країн Карибського басейну.

У групі єпископів – заступник держсекретаря монс. Леонардо Сандрі із двома чиновниками держсекретаріату, президент Папської ради «Cor Unum» монс. Пауль Йозеф Кордес, головний церемонімейстер монс. П'єро Маріні, якого постійно видно поблизу Папи на Богослужбах, разом зі своїм асистентом італійцем монс. Енріко Вігано. Ще одна особа, яка часто миготітиме протягом поїздки – особистий секретар Папи монс. Георг Генсвайн, що сусидує із монс. Мстиславом Мокрицьким (теж співробітником особистого секретаріату Його Святості) і папським камерарієм Паоло Габріеле.

Також Папу супроводжував його особистий лікар доктор Ренато Буццонетті та доктор Патріціо Поліса із державного управління охорони здоров'я Ватикану. ЗМІ у свиті Понтифіка представляли єзуїт о. Федеріко Ломбарді (директор Залу Друку Святого Престолу, керівник Радіо Ватикану й ватиканського телеканалу СТВ), проф. Маріо Аньєс (директор «Оссерваторе Романо»), Артуро Марі (фотограф «Оссерваторе Романо»), дві техніки Радіо Ватикану і два оператори СТВ.

Що ж стосується співробітників служб безпеки, то з Папою подорожували: Доменіко Джані – генеральний інспектор жандармерії міста-держави Ватикан (при ньому – 4 жандарми) і майор Петер Хаслер із сержантом Даніелем Кохом зі Швейцарської гвардії. Нарешті, у папській свиті перебував Альберто Гасбаррі (колишній адміністративний і технічний директор Ватиканського радіо), який керує організацією апостольських візитів Венедикта XVI, зі своїм асистентом Паоло Корвіні із протокольного відомства держсекретаріату.

103 пасажири відправилися у Бразилію з міжнародного аеропорту Леонардо да Вінчі (Рим). Подолавши 9.477 км за 12,5 годин, «Боїнг-777» компанії «Alitalia» доправив їх в аеропорт Гуарульяс (Сан-Паулу). По дорозі назад для перельоту з Апаресіди в Сан-Паулу був використаний літак ВПС Бразилії, а з міжнародного аеропорту в Сан-Паулу в аеропорт Чампіно (додому) їх доставив той же «Боїнг», яким вони летіли першого разу, однак на годину швидше.

По дорозі «туди» папський літак перетнув повітряні кордони Італії, Франції, Алжиру, Мавританії, Сенегалу та Бразилії. При поверненні його маршрут проліг над Бразилією, островами Зеленого Мису, Канарами, Алжиром, Францією та Італією. Ціна авіаквитка становила 3.300 євро.

Спотворення позиції Святішого Отця

Єпископи США виступили із заявою у відповідь на спробу 18 демократів «виправити» Папу. Приводом для обговорення стала відповідь Святішого Отця під час прес-конференції на борті літака Рим – Сан-Паулу про легалізацію абортів у Мексиці. Члени американської Палати представників спотворили слова Папи і заявили, що Церква не має права нав'язувати суспільству своє вчення. Багато шуму наробило також твердження про те, що політики, які прийняли цей закон, були нібито відлучені від Церкви, – у той час як Папа – пояснили єпископи – сказав лише про те, що люди, котрі допускаються таких вчинків, самі позбавляють себе можливості приступати до Причастя.

Відбулася зустріч керівництва ЄС із релігійними лідерами Європи

15 травня в Брюсселі, у будинку Європейської комісії, відбулася зустріч керівництва Європейського Союзу з релігійними лідерами Європи. Римо-Католицьку Церкву представляли президент Папської Ради зі сприяння християнській єдності кардинал Вальтер Каспер, президент Єпископської конференції Німеччини кардинал Карл Леманн і президент Комісії єпископських конференцій Європи єпископ Адріанус ван Луйн.

У числі релігійних лідерів, які брали участь у зустрічі, були чотири представники Православних Церков: архієпископ Кіпрський Хризостом, представник Константинопольського Патріархату при ЄС митрополит Галльський Еммануїл, представник Московського Патріархату при європейських міжнародних організаціях єпископ Віденський та Австрійський Іларіон і директор Бюро представництва Елладської Православної Церкви при ЄС єпископ Ахайський Еммануїл. Серед інших учасників зустрічі були представники Англійської Церкви, низки протестантських деномінацій, Конференції європейських Церков, а також представники юдаїзму та ісламу.

Зустріч відкрив Ж.М.Баррозу, який вказав на важливість діалогу між ЄС та монотеїстичними релігіями. Далі своє бачення діалогу між Європейським Союзом та релігійними громадами виклали Х.-Г.Петтерінґ та А.Меркель. «Діалог з релігійними лідерами вкрай важливий та цікавий, – відзначила федеральний канцлер Німеччини. – Ми, політичні лідери, повинні поважати релігії». Європейське суспільство, за словами А.Меркель, повинне бути побудоване на толерантності, «але ми не повинні бути толерантними до відсутності толерантності». Як приклади відсутності толерантності були наведені антисемітизм та ісламофобія.

Потім слово було надано релігійним лідерам, кожен з яких мав можливість висловитися з актуальних питань діалогу між ЄС та релігійними громадами. У своєму виступі єпископ Віденський та Австрійський Іларіон відзначив важливість діалогу між керівництвом ЄС та представниками монотеїстичних релігій і підкреслив, що такий діалог повинен бути більше регулярним. Представник Московського Патріархату висловив побажання, аби при Європейській Комісії був створений консультативний орган, у завдання якого входив би діалог з релігійними громадами на постійній основі.

Дискусія між керівництвом Європейського Союзу та релігійними лідерами Європи продовжилася під час обіду, на якому з доповіддю про становище християн на Кіпрі виступив Блаженніший архієпископ Хризостом.

За підсумками зустрічі у прес-центрі Європейської Комісії відбулася прес-конференція за участю Ж.М.Баррозу, А.Меркель, Х.Г.Петтерінґа та представників релігійних громад Європи.

У новому проекті конституції ЄС не буде згадки про Бога

Канцлер Німеччини Ангела Меркель остаточно заявила європейським релігійним лідерам про те, що згадка про Бога чи європейські християнські коріння не буде включена у новий проект конституції ЄС.

Після зустрічі з релігійними лідерами, що відбулася напередодні у Брюсселі, А.Меркель, чия країна зараз головує в ЄС, повідомила репортерам, що підтримка урядів ЄС виявилася занадто малою, аби відновити переговори про те, чи включати згадку про Бога в конституції ЄС, яку відкинули французькі та голландські виборці два роки тому. «Я була би рада включити цю згадку у конституцію, – сказала вона, – але, як глава держави, що головує в ЄС, я повинна зазначити той факт, що немає можливості для її включення». Проте А.Меркель пообіцяла, що боротиметься за включення згадки про значення релігії у суспільстві в другій частині документа. «На жаль, я не можу запропонувати чого-небудь більше», – сказала вона.

У свій час релігійні лідери різних країн, а особливо Папа Римський Іван Павло II, довго переконували лідерів ЄС, аби ті внесли згадку про європейські християнські корені в текст конституції. Польща, Італія і консервативна партія Ангели Меркель також підтримували цей рух, але були заблоковані Францією, Бельгією та іншими країнами, які бояться, що таке рішення може бути сприйняте представниками інших релігій як дискримінація, і віддають перевагу чіткому розділу Церкви та держави.

Тоні Блер вважає себе католиком

Покинувши Даунінґ-стріт, Тоні Блер оголосить себе католиком. Про це повідомила газета «The Times» із посиланням на священника Майкла Сіда, який відомий тим, що привів низку відомих політиків та аристократів у лоно Римо-Католицької Церкви. Отець М.Сід досить близький до сімейства Блерів: він служить для них месу на Даунінґ-стріт, коли ті перебувають у Лондоні. Він розповів, що Тоні Блер ходить на месу щонеділі – не тільки коли буває із дружиною та дітьми, але й сам по собі, коли буває за кордоном.

Коли газета «The Times» звернулася за коментарем, священник не став заперечувати своїх слів, але відзначив, що не знає, чи буде Блер коли-небудь «формально» прийнятий у лоно Римо-Католицької Церкви. Щоби це відбулося, йому доведеться взяти участь у церемонії під назвою «Чин християнської присвяти дорослих»,

яка передбачає конфірмацію та причастя (II Ватиканський Собор наказав переглянути Чин хрещення дорослих та ухвалив, аби був відновлений катехуменат (оглашеність) і дорослих, що складається з декількох щаблів).

Ще одне церковне джерело повідомило, що деякі святі й мученики у старі часи не були християнами. Про таких людей говорили, що вони пройшли «хрещення бажанням». Про Блера говорять, що він є католиком за бажанням, а це не вимагає формального звернення до католицизму. «Він – екуменічний католик. Він – ліберальний католик. А в приватному житті він – прихильник Римо-Католицької Церкви», – заявило джерело.

Схоже, у рідній Англійській Церкві Блер почуває себе не дуже затишно: він ледь «ступав на поріг» англійських храмів під час державних та інших офіційних візитів, додав співрозмовник газети.

Даунінґ-стріт не коментує припущення про те, що Блер оголосить себе католиком. Прес-секретар Даунінґ-стріт заявив: «Ця історія спливає в тій чи іншій формі постійно. Прем'єр-міністр залишається членом Англійської Церкви».

Тоні Блер ніколи не бажав обговорювати свої релігійні переконання. Але прем'єр-міністр у минулому давав зрозуміти, що ходить на католицькі меси, аби його родина, всі члени якої є католиками, могла молитися разом.

Уперше в історії архидияконом Кентерберійським стала жінка

Уперше в історії Англійської Церкви архидияконом Кентерберійським стала жінка. Зведення 53-літньої Шейли Уотсон у цей сан відбулося 28 квітня.

Шейла Уотсон була обрана архидияконом у січні цього року. Церемонію очолив примас Церкви Англії архієпископ Кентерберійський Роуен Уільямс.

В англійській традиції архидиякон займає проміжне становище між священником та єпископом. Архидиякону Кентерберійському фактично підкоряється близько половини парафій у цій першій за честю єпархії Церкви Англії. Особливе повноваження архидиякона Кентерберійського – представляти свого архієпископа на різних церемоніях, зокрема на інtronізаціях єпископів Кентерберійської церковної провінції, що включає в себе 30 єпархій в Англії.

Шейла Уотсон була рукоположена у священники в 1980 році, після чого служила у трьох парафіях на півночі Англії, а потім – у Лондоні та Солсбері. З 2002 року до останнього часу була архидияконом Букінгемським (Оксфордська єпархія).

Перший за 500 років ремонт

Ватиканська бібліотека закривається на три роки через терміновий ремонт. «Через 500 років після побудови будинку бібліотека повинна бути підготовленою для зростаючої кількості книг», – заявив заступник префекта Ватиканської бібліотеки Амброджіо П'яццоні. Всі необхідні роботи були розпочаті два роки тому. Обсяг запланованих ремонтних робіт вимагає повного закриття

бібліотеки в період із середини липня цього року до вересня 2010-го. У числі іншого повинні бути відновлені рукописи, а також замінені кондиціонери та встановлені ліфти.

Католицькі єпископи Литви виступають проти поширення гомосексуальної культури

Останнім часом активізувалися дискусії про місце гомосексуалізму в суспільстві. Литовські єпископи сподіваються, що державні гроші й ресурси не витрачатимуться на пропаганду гомосексуальної культури, а спрямовуватимуться на зміцнення родини й моральне виховання молоді.

За повідомленням агентства ELTA, учасники засідання литовської Конференції католицьких єпископів у Вільнюсі багато

говорили про пропаганду гомосексуальних стосунків і гомосексуального способу життя у Литві. Єпископська конференція нагадала, що Церква у своїх документах не раз відзначала, що особи, які відчувають статевий потяг до осіб своєї статі, повинні шануватися, і Церква висловлюється проти їхньої дискримінації. Але водночас Церква ясно і однозначно виступає проти утвердження гомосексуальних стосунків як однієї із норм суспільного життя.

Учасники засідання ознайомилися з рішенням Каунаського архієпископату розпочати підготовку постійних дияконів, якими зможуть стати й одружені чоловіки, що досягли 35-літнього віку та отримали на це згоду своїх дружин. Литовські владики також обговорили питання, пов'язані із церковною спадщиною, та ухвалили нове видання Катехизму Католицької Церкви литовською мовою, оскільки видання 10-літньої давнини вже вичерпалося.

Ісламіст, який обезголовив трьох дівчаток-християнок, засуджений

В Індонезії завершився процес із однієї з найбільш голосних та жахливих справ, що розслідувалися у країні останнім часом: три християнські дівчинки були обезголовлені ісламськими екстремістами в індонезійському місті Посо. Як передає Reuters, посилаючись на власті країни, головний обвинувачений у зв'язаному вбивстві трьох християнських дівчаток – якийсь Хасануддін – засуджений на 20 років в'язниці. Який вирок буде винесений його спільникам – Ірванто та Харрісу, – невідомо.

23 листопада 2006 року повідомлялося, що батьки трьох дівчаток-християнок, обезголовлених ісламськими екстремістами, заявили, що простили вбивцям своїх дітей. За тиждень до цього поліція влаштувала зустріч Хасануддіна з батьками дівчаток, під час якої вбивця, який визнав свою провину, попросив прощення у батьків своїх жертв і заявив, що кається у вчиненому. Мати однієї з по-звірячому вбитих заявила зі слізьми на очах, що прощає вбивцям. Наприкінці зустрічі колишні бойовики та християни потисли руки й обнялися на знак примирення.

15-річна Терезія Морангке, 17-літня Альфіта Поліво та 15-літня Ярні Самбуе стали жертвами у жовтні 2005 року, коли прямували до приватної християнської школи, де навчалися. Розправившись із дівчатками, убивці підкинули їхні голови до поліційної дільниці та церкви. Згодом Хасануддін заявив, що в такий спосіб хотів помститися за мусульман, котрі загинули в Посо під час зіткнень із християнами. Під час процесу в Джакарті Хасануддін та його спільники повністю визнали свою провину.

Християнам пакистанського міста дали 10 днів для навернення до ісламу

У середині травня в Чарсаді, місті в північно-західній провінції Пакистану, на адресу християн надійшло попередження про те, що якщо до 17 травня вони не перейдуть в іслам, то зіштовхнуться з «жахливими наслідками й вибухами», повідомляє Christian Today. Погрози були викладені в листі, адресованому християнському населенню міста. Лист з'явився після того, як Національні Збори Пакистану відкинули запропоновані поправки до закону про богохульство, запропоновані представником парламентських меншин.

За існуючим законом про богохульство, кожен, кого визнано винним у богохульстві проти пророка Мухаммеда, одержує покарання у вигляді довічного ув'язнення або страти. Запропонований законопроект пом'якшує покарання за богохульство проти пророка Мухаммеда лише до п'яти років тюремного ув'язнення та штраф. Представник парламентських меншин запропонував також застосувати цей закон стосовно інших релігій, а не лише до ісламу. Його пропозиції зустріли викриками «ганьба» з боку уряду й опозиції і були відкинуті як немусульманські. «Іслам – наша релігія, і такі законопроекти ображають наші почуття. Це не світська держава, а Ісламська Республіка Пакистан», – сказав міністр, повідомляє Christian Solidarity Worldwide.

У заяві Пакистанського альянсу меншин сказано: «Під прикриттям закону про богохульство немусульманам накидують сфабриковані справи. Їх убивають фанатики. Виявляється, цей закон є мечем, що висить над головами немусульман та світських людей. Закон про богохульство повинен бути пом'якшений, якщо не відмінний цілком через величезні зловживання. Закон створив атмосферу фанатизму й нетерпимості... сіє страх та переслідування».

Коментуючи погрози християнам у північно-західній прикордонній провінції, представники альянсу сказали: «Християни Пакистану вже зіштовхуються з переслідуваннями та дискримінацією. Багато безневинних християн перебуває у в'язниці або були вбиті. Християни Пакистану за останні кілька років пройшли через напади на церкви, християнські школи й інші установи, і нові погрози ще більше погіршують ситуацію».

Більшість норвежців – за збереження державного статусу Лютеранської Церкви

Норвезька громадськість не згідна із пропозицією правлячої в країні Лейбористської партії відокремити Церкву від держави. 50 % опитаних соціологами заявили, що хочуть зберегти нинішній стан, коли лютеранство вважається офіційною державною релігією Норвегії. Проти державної релігії виступають 36 % опитаних, а 14 % не визначилися у своєму ставленні до питання.

Система, за якою Лютеранська Церква є державною, а очолює її король Норвегії, діє з 1537 року.

Учасникам опитування також задавали запитання, чи варто зберігати діючу процедуру призначення єпископів. 41 % вважають, що все повинно бути як і раніше – єпископів у Лютеранській Церкві Норвегії призначає уряд країни. Ледве більше – 42 % – вважають, що ця система повинна бути змінена, і єпископи повинні обиратися самою Церквою.

Уряд лейбористів має намір домогтися зміни конституції Норвегії, де Лютеранська Церква названа державною. Одночасно із цим партія виступає за збереження за урядом права призначати єпископів. «Суспільна думка розділена. Наша мета – знайти рішення, яке могло б об'єднати усіх», – заявив міністр у справах Церкви Тронд Гіске. Питання про статус Церкви буде обговорюватися днями на національній конвенції лейбористів.

Убивця, який розстріляв студентів у Вірджинії, відчував ненависть до релігії

23-літній виходець із Південної Кореї Чо Сон Хі, який недавно розстріляв у Технологічному університеті міста Блексбург (США, штат Вірджинія) 32 осіб, відчував ненависть до багатих дітей, релігії та віруючих. Це впливає з передсмертної записки вбивці, виявленої поліцією у його кімнаті. У записці він, зокрема, описав своє розчарування у релігії, приділивши місце і християнству. Епілогом визнання Чо Сон Хі стали слова про те, що «кінець уже близько. Залишилася лише одна справа, яка повинна бути завершена».

У Багдаді викрадено священика Халдейської Католицької Церкви

Вранці 19 травня в Багдаді знову було викрадено священика Халдейської Католицької Церкви – найчисельнішої християнської деномінації Іраку. Отець Навзат П.Ханна, священик храму Мар Пітїон, був викрадений невідомими, які чекали його на виході з будинку хворого парафіянина.

Монсенйор Шлемон Вардуні, єпископ-вікарій Багдада, переконаний, що викрадення здійснене з метою отримання викупу, однак серед християн Багдада поширилась чутка, що те, що відбулося – реакція на недавні заяви Патріарха та єпископів Халдейської Церкви про гоніння, яким піддаються християнські меншини країни.

Викрадачі вже скотактувалися з Халдейським Патріархатом, але подробиці залишаються невідомими. Монс. Вардуні заявив, що о. Навзат живий, що недавно він розмовляв із ним телефоном і що викрадачі вимагають величезний викуп, «який нам не під силу виплатити. Але ми все-таки намагаємося домогтися його звільнення. І молимося, щоб усе закінчилося швидко і щасливо». «Він живий, і більше я не можу нічого сказати. Заради його ж безпеки варто бути мудрим та обережними», – сказав він.

Та вже ввечері 21 травня о. Навзат П.Ханна був звільнений. Як повідомив агентство Asia News монсенйор Шлемон Вардуні, він особисто вивіз священика, який перебував протягом цих днів «в одному з районів міста». «Побачивши мене, – розповів прелат, – отець Навзат міцно обійняв мене. Він був у сльозах і дуже вимучений. Потім він подякував за заступництво Пресвятій Діві Марії, небесній заступниці своєї парафії Мар Пітїон, і висловив вдячність усім, хто молився за нього в ці дні».

Отець Навзат більш-менш отямився після побоїв, від яких потерпав протягом цих днів, і зараз перебуває у безпечному місці в іракській столиці.

Подібні викрадення духовенства та мирян ясно показують труднощі, з якими зіштовхуються християни в Іраку. Багдадські священики, що побували, подібно до о. Навзата, у полоні у викрадачів, після звільнення переїжджають на північ країни або ж емігрують. «Будемо сподіватися, що йому вистачить мужності, аби продовжити служіння Церкви в Іраку, – заявив монсенйор Вардуні. – Раніше його родина вже виїхала за кордон, але він волів залишитися зі своїми парафіянами».

Щоб Вас ніколи не переслідував плач ненароджених дітей...

Будучи вагітною, в одній із львівських лікарень я чекала в черзі на консультацію до лікаря-гінеколога. Прийшла молода дівчина з хлопцем робити аборт. Вона дуже переживала, а він холоднокровно запевняв, що все буде гаразд. Гаразд буде для його безтурботності, а їй, крім важкого гріха, на душі залишиться біль, вічні докори сумління і плач ненародженої дитини. А ще, хто знає, чи подарує Бог їй коли-небудь шанс стати мамою...

Таких історій безліч. Сьогодні ними нікого не здивуєш, але вони продовжують волати до нашої совісті. Не можна пропускати ці історії повз вуха і ховатися від них. Якщо ми вважаємо себе християнами, то повинні боротися з цією проблемою. Не вбивай! Кожен християнин добре знає цю п'яту заповідь Божу, непослух якої скликає кару з неба. Проте кількість абортів – вбивств ненароджених дітей – з кожним днем збільшується, і коли поглянути на різноманітні статистики, то волосся на голові дибки стає. За даними Всесвітньої організації здоров'я, щороку у світі проводиться 53 мільйони абортів, а за останніх 30 років їх кількість перевищує мільярд. З наукових досліджень випливає, що в деяких країнах до абортів вдаються дві з трьох жінок. Перша країна, яка зробила невинуватим помилку, легалізувавши в 1920 році аборт, був Радянський Союз. Інші демократичні суспільства почали вводити таке «право» вже після Другої світової війни. Наприклад, у США – в 1973р., в Німеччині – в 1975 р., в Італії – 1981 р.

світі, той збереже його, щоб жити вічно» (Ів. 12,25). А чи задумувались вони хоч раз у житті, що могли б ніколи не бачити сонця, неба, зірок, що їх не було б на цьому світі, якщо б їхні батьки в молодості чи юності поставили ці проблеми вище їхнього життя?

Якось в одній церкві почула дуже цікаву, а водночас і зворушливу проповідь священника. До нього за порадою прийшла убога багатодітна мати, яка мала чоловіка-п'яницю. Вона знову була вагітною і сказала священнику, що хоче зробити аборт, бо не зможе прогледувати ще однієї дитини. Священик попросив жінку зачекати, а сам пішов до кивоту. Згодом він повернувся до жінки дуже переляканий. Коли вона запитала, що сталося, священник розповів, як побачив у кивоті страшні муки жінок, які зробили аборт. Тоді ця жінка дала собі обіцянку – ніколи в житті навіть не думати про аборт.

різних країнах світу. До прикладу, можна згадати Матір Терезу, яка в 1979 році, отримуючи Нобелівську премію миру, наголосила, що аборт – найбільша загроза миру на землі, зародок зла. За словами святої, ті країни, в яких аборт офіційно дозволений, є біднішими з бідних. Тому, коли ми говоримо, що наша країна бідна, подумаймо насамперед про її убогість перед Богом за дозволене право вбивати ненароджених дітей. Ось це – справді убогість.

Скептики заперечують, нібито аборт – не вбивство. Вони дотримуються думки, що вбивством вважається вбивство уже народженої дитини. Зокрема, сюди можна віднести древніх філософів, які вважали, що душа приходить лише після народження дитини, а до того – це лише плід, який не можна вважати людиною. Але це – хибна теорія. Зародок є особою від самого початку. Подібної помилки припустився і святий Тома Аквінський, який в одній зі своїх праць стверджував, що людське життя починається на сороковий день з моменту запліднення, якщо плід чоловічої статі, і на вісімдесятий день – якщо жіночої. В одній історії розповідається, що святий ще дотепер мучиться через цю помилку.

Ще в радянські роки один лікар за свою 20-літню практику зробив близько

НАБОЛІЛІ ПРОБЛЕМИ

оправдовувати себе, що нібито вбивав лише зародки, а не 20-літніх дітей, які тут бігають. На це монах похитав головою і додав, що й по ту сторону діти ростуть, а також нагадав лікарю, що перший свій аборт він провів саме 20 років тому. Лікар був у розпачі, а потім запитав монаха, хто він такий. У відповідь почув: «Тома Аквінський». Після цих слів лікар покався і дав клятву ніколи більше не робити абортів. Щоправда, соціалістичне суспільство осудило його, верхівка злочинної влади почала переслідувати не лише лікаря, але й усю його родину. Та лікар не здався, а навпаки – він почав боротися за права ненароджених дітей.

Аборт... Лише Бог дає людині право на життя і лише Він може забрати це право. Цим гріхом ідемо проти Бога, назустріч дияволу і займаємо першими чергу на вічні муки. Суспільство не повинно жити з цим гріхом, воно повинно сказати йому рішуче: «Ні!!!» Всі мешканці планети Земля повинні перестати робити вигляд, що цієї проблеми не існує, або ж уважати, що це – проблема лише тієї людини, яка зважується на аборт. Ми звикли жити за принципом «моя хата з краю». Якщо ми мовчимо на гріх, то стаємо співучасниками гріха.

Сьогодні аборт – проблема кожного з нас. Немає у світі проблеми, яка б оправдала аборт, адже немає у світі нічого ціннішого за життя. Незважаючи ні на що, жінка, яка носить під серцем дитину, підсвідомо любить свою кровинку. Потрібно тільки розгледіти цю любов, і вона врятує життя. «Вадам великим любові не вгасить, ані рікам її не затопить» (Пісня пісень 8,7). Пригадуються слова покійного о. Петра Періжка, який свого часу казав, що краще нехай жінка народить дитину, охрестить її, а потім задушить, аніж зробити аборт. Адже тоді невинне дитятко неодмінно піде до неба.

Одного разу дивилась фільм про ненароджених дітей, які ще в лоні матері радіють, що скоро прийдуть на світ, омріяють собі щасливу мить радості своєї мами, яка нарешті побачить свою кровинку; вони не можуть дочекатися моменту, коли обіймуть свою матусю, коли з татком підуть грати у футбол, коли бабуся поведе її до церкви. Натомість мати, йдучи на повідку гріховного світу, вбиває усі ці мрії. А дитятко жалісно кричить: «Мамо, я люблю тебе, чому ж ти мене вбиваєш?!» Всі глядачі, які сиділи в той час у кінозалі, ридали, – навіть чоловіки, які бояться показувати свої сльози на показ. Переконана, що жоден із цих присутніх ніколи в житті не зробить цього гріха.

Як приємно іти по вулиці і бачити маму, яка веде біля себе кількох дітей. Нехай вона і її діточки не розкішно одягнуті, нехай не мають дорого взуття, нехай вона везе їх в убогом візочку, але вони щасливі, бо живуть. Вони можуть прийти до церкви, помолитись Богові, прийняти евхаристійного Ісуса. Вони можуть не боятися нічого, адже їх завжди охороняє своїм святим омофором Матінка Божа. Оце щастя! Заздрите? Але ж Вам ніхто не забороняє бути такими ж щасливими. Для цього потрібно лише трішки відмовити собі у власному задоволенні і розкоші, а поділитись ними зі своїми майбутніми діточками... Як говорив свого часу блаженної пам'яті митрополит Андрей Шептицький: «У християнській сім'ї не повинно бути менше трьох дітей».

Ірина МАМЧУРОВСЬКА

Хтось заперечить, що серед тих, хто робить аборт, християн є найменше. Нехай і так. Але будь-яка людина, незважаючи на те, до якої конфесії вона належить, незважаючи на те, вірить вона у Бога чи ні, хоче жити. То чому ж вона відбирає це право у своєї ненародженої дитини? Над цим питанням мало хто задумується з сучасної молоді, яка тоне у гріховному світі нечистоти. Легковажні підлітки ставляться до абарту як до звичайної операції, яка позбавить їх від проблем. Зрілі люди йдуть на цей гріх, мотивуючи це матеріальними чи кар'єрними труднощами, які принесе з собою дитина. Ще інші бояться будь-якої відповідальності і хочуть жити лише задля власного задоволення. «Хто життя своє любить, той погубить його, хто ж зненавидить своє життя на цьому

Існують думки щодо виправдання евгенічних абортів (коли медики ставлять діагноз, що дитина народиться з фізичними вадами чи спадковою хворобою). Але навіть такий аборт не можна виправдати: це ж також заперечення права на життя. Звичайно, що шкода матері, яка очікує дитину-каліку. Сучасне суспільство радить такий жінці зробити аборт. Але ж Божі закони і серце матері стоять на боці життя. Якою б не була ця дитинка, але це – сотворіння Боже! Як кажуть, чим більше Бог милує, тим більше бичує. «Хто не бере свого хреста і не йде слідом за Мною, той недостойний Мене» (Мт. 10,38). Бог дає хрести, але й дає силу їх нести, і ніколи не можна забувати цього.

Проблемою абарту переймалось багато праведників у різні часи в

62 тисяч абортів. В його країні не було гінеколога, який би краще за нього робив цей гріх. Довгі роки лікар був впевнений, що аборт – це звичайна хірургічна операція, щось подібне до видалення апендикса. Та раптом лікарю почали снитися дивні сни: багато дітей віком від 1 до 20 років бавились у розкішному саду. На лавці сидів монах і спостерігав за дітьми. Коли ж діти побачили лікаря, то почали мерщій утікати і кричати: «Вбивця!» Лікаря це дуже збентежило і він запитав у монаха, чому діти втікають від нього. Монах спокійно пояснив, що ці діти дуже бояться лікаря, оскільки він убив їх. Лікар почав заперечувати, що нікого не вбивав. Тоді монах відкрив йому очі, пояснивши, що він зробив матерям цих дітей аборт, а, отже, таки убив їх. Лікар був дуже наляканий, але почав

У чому причина хвороби нашого суспільства і як її подолати?

Будуючи дім, намагаємось збудувати його якнайкраще. Для цього формуємо міцний фундамент, потім же зводимо саму будівлю або надбудову. Будуючи здорове суспільство, також мусимо дотримуватись цих принципових засад. Фундаментом нашого суспільного дому мають бути моральні норми. Надбудовою повинні бути: любов, свобода, правда і справедливість. Цементация цих складових мала б відбуватися завдяки любові. Ну, а дахом має служити мир і спокій у країні.

Що ж бачимо насправді? Фундаментом або базисом нашого суспільства служить «брудна» політика, а надбудовою – тіньова економіка, від якої постійно чуємо «крик» про допомогу. З дахом же взагалі біда: то нам пропонують «дах» із кримінальним відтінком, то розривають металевий дах на шматки («люди гинуть за метал»), а

то і зовсім дах «іде». Страшна хвороба роз'їдає наш суспільний дім. Для того, щоби вилікувати наше суспільство, потрібно почати лікувати окрему людину.

Споглядаючи й аналізуючи події останнього часу в нашій державі, можемо зробити логічний висновок – наше суспільство серйозно хворе і, безперечно, потребує поважного «хірургічного» втручання. Але для швидкого і, головне, якісного лікування необхідною умовою є правильне встановлення діагнозу, тобто для подолання кризи у нашому суспільстві потрібно визначити джерело його хвороби.

В якості діагностичного центру найкращим буде Святе Письмо, а в іпостасі лікаря-рентгенолога людської душі – Ісус Христос, який є «Світлом для Світу». Саме Він, без сумніву, поставив непомильний діагноз, стверджуючи: «Лікаря треба не здоровим, а хворим» (Мр. 2,17). Саме в словах Христових знаходимо визначення причини хвороби нашого суспільства: «З нутра бо, з серця людини, виходять недобрі помисли, розпуста, злодійство, перелюби, загребушість, лукавство, обман, безсоромність, заздрий погляд, наклеп, бундючність, безглуздя. Уся ця погань виходить із нутра й осквернює

людину» (Мр. 7, 21-23).

Ці людські немочі, наслідками яких – відповідні вчинки, є нічим іншим, як іржею людської душі, котра, подібно до іржі заліза, що знищує міцний метал, провокує корозію людського сумління.

Серйозною хворобою нашого суспільства є корупція (від лат. – corrumpio), що означає – псування, занепад, означення процесу руйнування держави, суспільства та його моральних устоїв, спотворює суспільні відносини. Корупція не є якістю людини, наданою їй від народження: ця властивість закладається у свідомість людини під впливом середовища, в якому вона формується. Христос же на цю тему говорить: «Не можете служити Богові і мамоні» (Лк. 16, 13).

Шкідливим вірусом також є безвідповідальність, яка дає підставу для мутації свідомості, на жаль, не вдосконалюючи її. Основним показником стану душі людини є совість, яка є голосом Бога в душі людини. Людина, котра іде на компроміс із власною совістю, на жаль, не бажає слухати цього голосу. Тому, думаю, що ще однією із причин хвороби нашого суспільства є саме брак страху Божого, а також брак любові поміж людей.

Отже, лікувати суспільство потрібно

кожному з нас, і починати це лікування необхідно, почавши із себе самого, як повчає Спаситель: «Чого ти дивишся на скалку в оці брата твого? Колоди ж у власнім оці ти не добачаєш?» (Мт. 7, 3-4). Наші стремління належало б скерувати на прославу Божу і для добра ближнього. Адже всяке добре діло повернеться таки до нас самих, як повчає Господь: «Все, отже, що бажали б ви, щоб люди вам чинили, те чиніть їм» (Мт. 7,12).

А поза тим, найкращим ліком для цілого світу є любов. Адже, як навчає святий апостол Павло, «любов довготерпелива, лагідна, не заздрить, не чваниться, не надимається, не бешкетує, не шукає свого; не поривається до гніву, не задумує зла, не тішиться, коли хтось чинить кривду, радіє правдою, все зносить, в усе вірить, усього надіється, все перетерпить, ніколи не переминає» (I Кор. 13, 4-8). Саме вона вилікує не тільки кожного з нас, не тільки наше суспільство, але і спасе цілий світ та відновить у ньому гармонію.

Олена КРАМАР,
вчитель християнської етики
СШ №63 м. Львова

Марк Шагал – художник, який поєднав Старий і Новий Завіти

цих вуличках і сходах тисячу років тому проходив Ісус...». Повернувшись у Париж, Шагал створює серію гуашей для чорно-білого видання, а до 1936 року було готово уже 65 аркушів.

Біблія Шагала – це лише Старий Завіт, але в багатьох інших роботах, у кольорі й у чорно-білому, з'являється Христос Розп'ятий – посередині палаючих будинків і людей, що втікають. Уперше Шагал зобразив Христа в 1938 у році, коли антисемітизм у Німеччині вже сягав кульмінації. Це полотно широко відоме: Христос, який простягнув руки над загубленим світом, людьми, що біжать невідомо куди. Художник поєднав страсті Христові зі стражданнями народу Ізраїля.

У картинах Шагала, де фігурує Христос (а таких налічується дев'ять чи десять), Старий Завіт присутній як символ запаленого світильника. Автор статті у ватиканській газеті вважає, що Шагал у своїх «християнських полотнах» продемонстрував непорушний зв'язок двох Завітів.

У 1939 році Шагал пише своє «Мучеництво», яке відрізняється від Розп'яття Христа тільки тим, що його руки не розпростерті на Хресті, а зв'язані за спиною, і немає іншого освітлення, окрім вогню палаючих будинків. У 1943 році він створює своє «Розп'яття у жовтому», у якому більше виразного символізму. Праворуч Розп'ятого – Тора і священний підсвічник, ліворуч – група вибраних для неба; нижче – палаючі будинки. В центрі картини – втеча Діви Марії з Дитиною і Йосифом у Єгипет, ліворуч від них – вогонь і особи в слюзах. Тут Діва Марія з'являється у творчості Шагала вперше.

Полотно, розпочате у 1923-му, відновлене у 1933-му і завершене в 1947-му – «Падіння Ангела», – поєднав навколо падаючого, обійнятого

полум'ям Ангела Старий і Новий Завіти. Праворуч, поблизу палаючого крила Ангела, стоїть Діва з Дитятком Ісусом на руках. Ліворуч від Діви на землі стоїть незмінний підсвічник з його світлом миру – як протиставлення шаленому полум'ю Ангела, що упав. Нарешті, у крайній правій частині картини, у теплому напівморозу – Христос, розп'ятий на Хресті. На правому крилі Ангела маятник відмірює час.

У 1945 році з'являється «Ангел і Христос». Ангел в центрі картини домінує зі своїми величезними крильми. Ліве його крило майже закриває Розп'ятого, тож ми бачимо лише праву частину його лику і тіла.

На картині «Душа міста», яка з'явилась у 1946-му, присутній уже не ангел-хоронитель Шагала, а сам художник, який демонструє писане ним полотно, на якому ще раз зображений Христос на хресті. У глибині – палаючі будинки, а внизу жінка тримає в руках птаха...

1947 рік. Марк Шагал пише «Зняття із Хреста» (темпера). Рух учасників сцени – ангела й учнів – сповнений драматизму. І – незмінний Старий Завіт, який присутній у вигляді запаленого трисвічника. «Автопортрет» того ж 1947 року ще раз представляє нам живописця в присутності Христа Розп'ятого. Він тримає у руках свої пензлі і прихилив свою голову до голови коня... Полотно, яке

малює в цій ситуації Шагал, зображує біля Христа Розп'ятого його Матір, яка обіймає Хрест, а у підніжжі хреста – незмінний трисвічник.

Кульмінація творчості Шагала починається в баптистерії храму Богоматері Благодичинців (вітражі, мармурові барельєфи, писана майоліка). Згодом Шагал створив проекти більших вітражів «Дванадцять колін Ізраїлевих» для синагоги в лікарні Хадасса, що поблизу Єрусалима (1960), величезний вітраж «Створення світу» у Національному музеї Ніцци, «Біблійне послання» (1973) і вітражі для катедрального собору в Реймсі (1974) та св. Стефана в Майнці (1978), які органічно вписуються в доміную середньовічних вітражів. Ось такий він митець – Марк Шагал.

Марк ШАГАЛ,
мистецький твір «Муза».

Нещодавно у римському Капітолії проходила виставка відомого художника Марка Шагала. Одразу після відкриття виставки у Ватиканській газеті «Оссерваторе Романо» було опубліковано статтю П'єро Віотті «Марк Шагал, таємниця Хреста й нероздільний союз двох Завітів». З-під пензля цього талановитого художника вийшли справжні шедеври світового мистецтва. Подасмо в скороченому вигляді статтю ватиканського журналіста, аби хоч трішки ознайомити українців з творчістю Марка Шагала.

Акцент у статті робиться на релігійному аспекті творчості Марка Шагала – художник звернувся до цієї теми після того, як у 1930 році Амбруаз Волар запропонував йому проілюструвати Біблію. Перед тим, як почати роботу, Шагал відвідав Палестину, про що так писав у своєму щоденнику: «Мені хотілося торкнутися цієї землі. Я приїхав, щоб перевірити якісь почуття – без фотоапарата, без пензлів. Жодної документації, жодних туристичних вражень, – проте я залишився дуже задоволений. По

Як Католицька Церква відноситься до сект?

Секта не виховує широкі маси, а лише групує відокремлені від суспільства еліти покликаних і однозначно протиставляє їх світові.

Багато сект має характер езотеричний, скриваючи свої правдиві цілі, цінності (особливо перед рядовими членами) і, протилежно, християнство діє явно та відкрито. З цієї причини завербовані adeptи не знають, що їм загрожує, наприклад, втрата вічного життя. Дух Біблії, Євангелії, як також цілої Апостольської Традиції, виразно і багаторазово в різних контекстах говорить, що набагато краще не бути християнином ніколи і грішити, або ж вибрати чужих богів, аніж бути ним, а потім зробити відступництво. Молодим католикам – бо є це переважно молоді люди – не говорять на початку, що мусять прийняти якісь ініціації або ж культові поклоні, котрі в їх ситуації є актом ідолатрії чи просто апостазії.

Велику різницю поміж Церквою і сектою ми бачимо при їх різних поглядах на культуру. Церква вчить, що культура – це ніщо інше, як сама людина, її права, її творчість. Культура – це прониклива і чесна рефлексія над складністю людської природи, над багатогранністю людського буття.

Секта натомість (особливо деструкційна) перед тим, як знищити людину, обмежує її в її можливостях, закриває у тісних рамках нашвидко вивченої ідеології, односторонньої дисципліни, вимагає від людини практично авторитарної диспозиційності. Тому культура буде для сект завжди загрозою.

Відношення секти до домінуючої культури може бути дуже різним, але, як правило, виключає готовність до компромісу. Релігійні секти мають теократичний характер, терапевтичні секти – тоталітарний. Отже, асоціальний (чи, краще, антисоціальний) характер сект виражається також в їх антикультурній тенденції, що починається від негачії, а навіть видалення, заперечення первісних родинно-суспільних відносин. Секта впроваджує чорно-біле, негативне суспільне думання adeptа, де всі ті, котрі не належать до секти, є трактовані як люди гіршої, другої категорії, непросвічені, ті, що збилися або зовсім ще не стали на правдивий шлях, упавші чи просто злі, прокляті, як демони, вигнанці.

Ворожіть по відношенню до культури проявляється також ворожістю по відношенню до науки. Прабхупада, засновник визнаців Крішні, твердить, що непотрібно навчатися біології, а лише співати мантри і читати Веди, бо нібито тільки там прихована правда. Більшість культів відкидає будь-яку освіту (як також і здобування професійної освіти) – окрім студювання тієї ідеології, котру визнає секта.

Католицька Церква від самого початку зіткнулася із проблемою «згубних помилок», розколів, з сіянням доктринального хаосу, псевдопророками, котрі відкидали правду Христа. Вся історія Церкви проникнута появою і діяльністю ересей, схизм, сект, котрі вносили поділи, помилки і болючі рани на Христовому Тілі як єдиної Католицької Церкви.

На жаль, протягом останніх кількох десятиріч років наступив дуже швидкий розвиток сект і їх діяльність стала потужнішою. Ця ніби нова ситуація на рівні цілого світу спричинила конечність порушення проблеми сект в релігійно-моральному і душпастирському вимірах. До останніх років Церква не займалась проблемою сект у своїх офіційних документах. Кодекс Канонічного права ККСЦ, КПК, як також старий латинський Кодекс 1917 року, документи Другого Ватиканського Собору не сформулювали позиції Церкви. Щойно Іван Павло II декілька разів висловлював неспокій з приводу поширення сект, остерігав перед їх згубною діяльністю і наказував застосовувати душпастирську діяльність в даному напрямку.

Надзвичайний Синод 1985 року, скликаний з нагоди відзначення, оцінки й підтвердження справи II Ватиканського Собору, сформулював певні згальні точки, що стосувалися віднови сучасної Церкви. У цих точках йшлося про загальні потреби Церкви; мають вони в собі також відповідь на потреби та аспірації, задоволення яких люди шукають в сектах. У сучасному світі спостерігається явище повернення до «sacrum» і факт, що деякі люди свою потребу «sacrum» намагаються заспокоїти в сектах. У зв'язку з цим Синод наказав ширше опрацювати тематику сект під кутом відповідей на виклики, які вносять секти у життя Церкви. Як наслідок співпраці Секретаріату в справах єдності християн, Секретаріату в справах невірних і Папської ради в справах культури був створений документ, котрий Апостольська Столиця видала у 1986 році під назвою «Секти або нові релігійні рухи. Душпастирський виклик». Був він розпрацьований в оперті десь близько 75 зауважень-опрацювань і документацію, зібрану до 30.10.1985 р., від регіональних і крайових Єпископських конференцій.

о. mgr лиц. Ігор ДЕМКІВ

(далі буде)

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

У нас мусить бути престол, який можна обійти, біля якого можуть стати всі священники. Тим самим ми вільні від деяких нонсенсів, що закарлися в Латинську Церкву у феодальних часах і що їх латинники вже відкидають – клякати на одно коліно. Приготування до Служби Божої відбувається на проскомидійному столі – трапеза предложення. Латинники це роблять у середині відправи при всіх. У нас зараз по Причастю святі Дари відносять на окреме місце. Це – не менша пошана до них: навпаки, на Сході – більша пошана, як на Заході, тільки в східньому розумінні. Кажуть, що на Сході нема культу Євхаристії. Це неправда. Відносять чашу зі святими Дарами тому, що те, що лишилося при обмиванні чаші, священник має спожити.

Значить, відноситься чашу вже на останній акт, а саме – обмивання, витирання і миття рук. І цього не треба робити при всіх людях. У нас є більше почуття того, що випадає, а що ні, робити назовні. У латинників тепер під цим оглядом є вже зміни. Але ще до нині на Літургії, яка є спільним ділом, священник при столі говорить «кредо» – вірні підхоплюють і співають «Вірую во єдиного Бога», священник проголошує «Вірую» швидше, як вірні відспівали,

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

Продовження теми.

відходить від престолу і сідає. На визнанні віри сидить. Щось не до подумання на Сході! У нас є припис, що священник іде за престол і слухає «Апостола», а у них – ні. У них бере, читає «Апостола» разом з читцем, немов би це не було важне, як він це все сам прочитає. У нас виразно сказано, що як чтець читає «Апостола», то священник має слухати, а не читати разом з ним.

Те, що мені найбільше імпонує у східніх владик, священників і вірних – це почуття самопевності і переконання в культурності його релігійних форм і поведінки. Як до президента Америки, Франції чи іншої держави приходять православний владика, то цілує його тричі в лице. Це – вияв глибокої пошани і братерства. Зате наш владика приходять убраний в цивільному одязі, подасть руку президентові, як кожний посол чи дипломат, і кінець. Якщо православний священник відчитує молитву в Сенаті чи Конгресі, це виглядає зовсім інакше, як то робить латинський або протестантський. При відвідуванні храмів іншого віровизнання впадає в око, яка велика різниця, як іде наш владика українець-католик, а як іде православний. Він не додержується римських звичаїв. Він стає, скидає камілавку, хреститься три рази, відспівує тропар патронові тої церкви, хоч він тільки турист. Він знає, що це – святе місце для римо-католиків чи членів інших віровизнань, тому виявляє пошану, хоч він не прийшов молитися.

Наше Богослуження центрально спрямоване, бо зосереджене на одному Богослуженні. У нас у Галичині, наприклад, у Перемишлі чи в Станиславові, в наших катедральних храмах були бічні престолі і при кожнім престолі водночасно правилося Службу Божу. Виходило таке, що при одному престолі читали Євангелію, при другому відбувалося Освячення, а при іншому – Причастя. Як починали дзвонити із усіх боків, то ви не знали, де знаходитесь. Була така дивовижа: один клякав, один вставав, бо один слухав одного престолу, а другий – сусіднього. Не можна відправляти дві Служби Божі в одній церкві рівночасно, – розуміється в нашій церкві, східній. Священник має правити для людей, а не для себе, бо

це – спільне діло. Не може бути таке, щоби хрестити дитину в церкві тоді, як інший священник у тому самому часі править Літургію. Це – річ неможлива.

Найкраща участь вірних у св. Літургії – це св. Причастя. Коли хтось може приймати св. Причастя якнайчастіше, то це – найважливіша участь у Службі Божій. Священник говорить: «Со страхом Божиим і со вірою приступіте», а колісь було ще «і з любов'ю приступіте». Отже, це заклик до загалу вірних, а не до одиниць. Культ Євхаристії у нас тим важливіший, що й діти мають приймати св. Причастя. «Дозвольте дітям приходити до мене», – казав Христос. Як можна дати дитині тайну Хрищення, яке дуже зобов'язує, то тим самим можна дати й Причастя. Так і дають у Східній Церкві відразу при охрищенні. Впрочім, усі три тайни – хрищення, миропомазання і Причастя – дають у Східній Церкві разом.

Якщо ми вдумаємось, то в Літургії знайдемо все, що є найкраще, все, що найвище, найблагородніше. Гармонійність туземного з небесним, природного з надприродним, гармонійність між поодинокими текстами, між одною церемонією і другою.

Наша Літургія психологічно побудована так, що заторкує всі елементи душі і викликає відповідні реакції. В ній – мінливість, нема монотонії, натомість – мінливість співу і настроїв. У нашій Літургії людина навчиться і естетики, і теології, і мистецтва, і Біблії (культ Богородиці, культ святих), мелодій, гармонії. Через перебування в церкві убагородниться у найвищому степені, перейметься зичливістю, взаємною пошаною і любов'ю. Це – найкраща школа релігійного життя, найкраща форма культу. Літургією найбільше можна притягнути людей до віри. Православні мають досить великі успіхи в Африці між муринами: їх місійна традиція зовсім відмінна, як у католиків чи протестантів. Католики починають від того, що будують дім для священника і зараз коло того дому – якусь школу. Православні не будують дому, ані школи, а знаходять будь-яке приміщення у сусідстві людей. Відразу починають правити Літургію, а тоді починають думати про інші речі. Літургія сама має притягальну силу.

Кілька місяців тому експедиція англійців виїхала до Москви, щоби прослідити тамтешнє релігійне життя. Експедиція була досконало організована, очевидно, всі її учасники знали російську мову і не здавалися на перек-ладачів, щоб усе бачити, чути і розуміти. Повернувшись, вони сказали, що участь у богослуженні у Загорському монастирі біля Москви, яке тривало від 6 год. вечора до 12 години вночі, а на другий день з ранку – знов із п'ять годин, більше дала, як сто екуменічних зібрань. Ось і приклад, як Літургія діє на душі людей.

200-річчя відновлення Галицької митрополії

Старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України Іван ПАСЛАВСЬКИЙ (м. Львів)

ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

(Продовження, початок читайте у попередніх числах "Метри".)

Переходимо тепер до розгляду основної теми – відновлення Галицької митрополії 1807 року.

Питання про поновне відродження митрополії Галича виникло практично відразу після 1772 року, коли Галичина і Західне Поділля ввійшли до складу Австрійської монархії. До цього спонукала нова політична ситуація, що склалася після першого поділу Польщі, коли провід унійної Церкви залишився за кордоном. Епархії Київської митрополії опинилися в трьох державах: обкраяній Польщі, Росії і Австрії. Аж до третього поділу Польщі (1795 р.) митрополити перебували на її території, звідки їм рідко вдавалося відвідувати закордонні епархії. В тих епархіях, що відійшли до Росії, майже одразу почалося насильне переведення уніатів на православ'є. 1783 року цариця Катерина II заборонила своїм підданим-уніатам будь-який зв'язок з їхньою вищою духовною владою, підпорядкувавши їх спеціальній церковній колегії та сенатові в Петербурзі. Дві галицькі епархії – Львівська і Перемишльська, що опинилися в складі Австрійської імперії, також мали труднощі в контактуванні з митрополитами – підданими іншої держави.

Ситуація ще більше погіршилася після третього поділу Польщі, коли польська держава зникла з політичної мапи Європи. Більша частина Київської унійної митрополії з її волинськими і білоруськими епархіями потрапила під владу православних «самодержців всеросійських», які тепер вже відкрито повели наступ на унійну Церкву з метою її повного знищення. Вже того самого 1795 року була ліквідована Київська митрополія, а тодішній митрополит Теодосій Ростоцький був викликаний до Петербурга, де його негайно посадили під домашній арешт. Усіх його наступників, аж до офіційної ліквідації унійної Церкви в Росії 1839 року, чекала така ж доля. Зрозуміло, що за таких умов митрополити не могли нормально виконувати своїх архипастирських обов'язків. Дійшло до того, що в австрійській частині митрополії не було кому висвячувати нових єпископів на місце тих, що природно відходили.

У цей драматичний для унійної Церкви час у середовищі її ієрархії все ж знайшлися люди, які зуміли реально оцінити нову політичну ситуацію і визначити найоптимальнішу перспективу для збереження і майбутнього функціонування своєї Церкви. Всього попередній історичний досвід з усією його трагічністю переконував, що рано чи пізно унійна Церква під московською займанщиною буде знищена, а українці-уніати будуть перетворені на православних малоросів. Це найкраще розуміли самі унійні єпископи, які добре знали історію своєї Церкви і пам'ятали, як поводився кривавий сатрап Петро I з уніатами, коли під час так званої Північної війни вдерся на Правобережжя і Волинь і особисто

четвертував монахів-василіян, а луцького унійного єпископа Діонісія Жабокрицького після нелюдських катувань відправив на Соловки, де він і помер 1715 року. Єпископ Д. Жабокрицький був першим мучеником, який не зі своєї волі започаткував «українські Соловки», що стали трагічним символом нашої національної Голгофти протягом усієї 340-літньої московської неволі.

Та продовжимо далі. Ще цілком свіжою була пам'ять про страхітливий 1768 рік, коли облудними обіцянками та всілякими «золотими грамотами» цариця Катерина II спровокувала гайдамаків на нечуване в нашій історії братовбивство, коли в Умані було вирізано сотні

року тодішній львівський єпископ Лев Шептицький із знатного і знаного роду галицьких боярів, який, до того ж, був коад'ютором, тобто єпископом-помічником київського митрополита Филипа Володковича з правом наслідства, випрацював спеціальний меморіал, в якому виклав своє бачення майбутнього устрою унійної Церкви в Австрійській державі. Цей меморіал Л. Шептицький вручив тодішньому намісникові Галичини, губернатору графу Перґену, щоб він ознайомив з ним Відень.

Цей меморіал з повним правом можна назвати історичним. У ньому єпископ Л. Шептицький підняв низку важливих проблем, що зачіпали не тільки інтереси Церкви, яку він представляв, але й прямо стосувалися долі українського народу в Галичині і поза нею.

Н а с а м п е р е д Л. Шептицький порушив клопотання про те, щоб нова австрійська влада загарантувала унійній Церкві в межах наддунайської імперії вільне існування. Крім цього, львівський єпископ поставив вимогу, щоб на найвищому рівні, тобто царським рескриптом, унійна Церква була зрівняна в правах з латинською, а греко-слов'янський обряд трактувався на рівні з латинським.

Переходячи до питання про шляхи можливого врегулювання тих складних для унійної Церкви проблем, що

виникли внаслідок першого поділу Польщі, коли одні епархії відійшли до Росії, інші – до Австрії, а ще інші на чолі з митрополитом залишилися в Польщі, Лев Шептицький запропонував два варіанти їх можливого розв'язання. По-перше, з галицьких епархій можна створити окрему митрополію з осідком у Галичі, що захистить австрійських уніатів від небажаних впливів і втручання з-за кордону. І, по-друге, якщо цей перший варіант не вдалося здійснити з якихось причин, зокрема, через брак коштів на її утримання, позаяк основні митрополіти маєтності залишилися на теренах, загарбаних Москвою, то в такому разі можна перенести осідок Київської митрополії на стало до Львова. Це легко зробити, адже львівський єпископ є коад'ютором київського митрополита з правом наслідства. Але для цього, – розвивав далі свою думку Л. Шептицький, – потрібно, щоб австрійський уряд подбав перед урядами Польщі і Росії, щоб ці коад'юторські права львівського єпископа зберегти й надалі, бо може статися так, що у випадку смерті 80-річного митрополита Ф. Володковича він не зможе стати його наступником, оскільки перебуває у Львові, на території Австрійської держави, а не в Польщі чи Росії. Якщо права Л. Шептицького на Київську митрополію будуть належно гарантовані і збережені, і він у відповідний момент стане митрополитом, тоді осідком Київської митрополії автоматично стане Львів, і проблема австрійських уніатів буде сама собою розв'язана.

(Продовження у наступному номері)

З ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ

Андрей Шептицький в боротьбі за українську державність на початку XX століття

(Продовження, початок у попередніх числах "Метри")

Новим етапом діяльності Української Греко-Католицької Церкви була трирічна подорож її глави до Західної Європи та Америки, яка переслідувала важливі морально-політичні цілі. Він вийшов у той час, коли у Парижі вирішувалася доля Галичини і уряд Петрушевича вживав дипломатичні заходи щодо визнання незалежності ЗУНР. Шептицький мав також на меті здійснення релігійної місії серед православних України та Росії, оскільки польська влада чинила перешкоди вільним акціям митрополита зі Львова. Крім того, ще з передвоєнних часів він не складав у Ватикані звіту про становище та діяльність Греко-Католицької Церкви. Під час поїздки Андрей Шептицький мав намір відвідати греко-католицькі парафії та домогтися вирішення їх душпастирських проблем.

Зруйнована війною Греко-Католицька Церква у Галичині та сотні голодуючих потребували значної фінансової допомоги, яку митрополит сподівався отримати від української діаспори.

16 грудня 1920 року А. Шептицький вирушив до Рима. Польський уряд не залишив цю поїздку поза своєю увагою. За митрополитом було встановлено пильний нагляд. Польські дипломати, акредитовані в Римі, постійно інформували уряд про кожен його крок, про переговори, які він проводив у Ватикані, оцінювали результати цих зустрічей. Незадовго до приїзду А. Шептицького у Ватикан прибули також єпископи: львівський – вірменського обряду Ю. Теодорович та краківський – А. Сапега. Вони звинувачували А. Шептицького в протиправних діях на Сході, зокрема в створенні Російської Греко-Католицької Церкви та екзархату у Петрограді, у затвердженні єпископа Боцяна в Луцьку Одночасно зі спеціальною місією таємного слідкування за митрополитом до Рима приїхав і майор II Відділу Генерального штабу Болеслав Порай-Медийський, але, як доносив посол Веруш-Ковальський, Б. Медийський швидко потрапив під вплив Шептицького і діяльність його була більш шкідливою, ніж корисною.

На основі аналізу рапортів польського посольства у Ватикані, таємних звітів Медийського, преси та інших документів можна охарактеризувати тогочасну діяльність А. Шептицького у Римі, показати його роль у вирішенні галицького питання, боротьбі за незалежність Галичини, турботу про долю українського народу, ставлення до Польської держави. Слід зазначити, що, приїхавши до Рима, А. Шептицький не відвідав польське посольство, як це було заведено. Стоячи на позиції державної незалежності Галичини, митрополит засвідчив, що його візит до посла міг бути інтерпретований як політичний, і польський уряд в такому разі стверджував би, що «ми визнали залежність Галичини до Польщі». Про позицію Шептицького щодо Галичини доносив 1 березня 1921 року польський посол міністрові Є. Сапезі. Оцінюючи діяльність митрополита як «більш деструктивну, ніж конструктивну», посол рапортував, що митрополит у розмовах із різними політичними та духовними діячами характеризував Польську державу як вогнище національних конфліктів у Європі. Тому, говорилось в донесенні, Андрей Шептицький вважав Польщу недовговічною, що коли вона і надалі «існуватиме у такій формі (якщо питання Галичини не вирішиться позитивно для українців. – О. К.), то Ліга Націй змушена буде створити спеціальну секцію для розв'язання конфліктів». Одночасно в розмові з Б. Медийським А. Шептицький заявив, що «ніколи не був неприхильним до поляків» і найбільшим його прагненням є «дійти згоди між поляками та українцями». Він засвідчував, що разом з уніатським духовенством готовий взяти на себе ініціативу щодо зближення між обома народами і розпочати переговори, які привели б до порозуміння Однак це можливо лише за умови визнання Польщею незалежності Галичини. Митрополит вважав, що християнської згоди можна дійти лише тоді, коли існуватиме ЗУНР, яка перебуває у дружньому союзі із Польщею. І у приватних, і в офіційних розмовах Андрей Шептицький називав уряд Петрушевича єдиним «національним українським», «нашим урядом», який визнають українці і який користується великим авторитетом.

ОРЕСТ КРАСІВСЬКИЙ,

доктор іст. наук, професор, ст. наук. співр.

Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України (м. Київ)

(Продовження у наступному номері)

КОЛИСКА УКРАЇНСЬКОГО ХРИСТІЯНСТВА МРІЄ ПРО ХРАМ

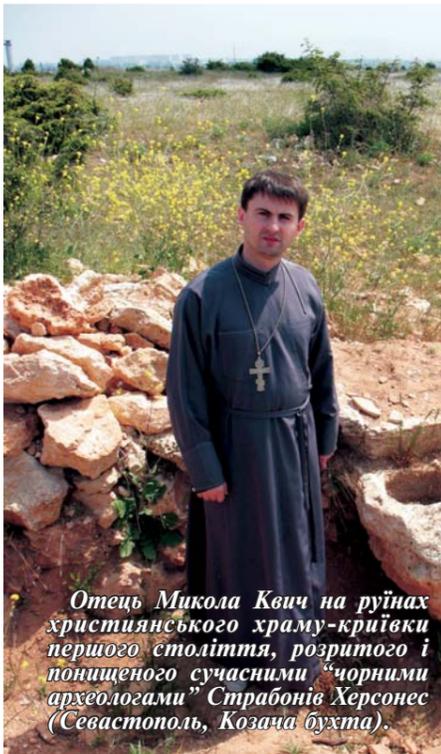
Християнство прийшло в Україну багатьма шляхами. Більшість його проповідників прийшли через Крим. Першим був св. Апостол Андрій Первозваний. Мало хто знає, що другим був св. Климентій — четвертий від апостола Петра Папа Римський, який у Херсонесі (тепер у Севастополі) прийняв мученицьку смерть за Христа 8 грудня 101 року. У Крим із Риму він був висланий на вічну каторгу за проповідницьку діяльність. Працюючи у каменоломнях разом з вірними, св. Климентій створив більш як 75 християнських спільнот, охрищуючи щодня до 450 язичників. За наказом римського імператора Траяна, йому було прив'язано якір на шию й втоплено у морі (бухта Козача, Севастополь). Ще один Папа — Св. Мартин I, помер 15 вересня 656 року в Херсонесі від тяжкої хвороби, набутої у в'язницях та каторзі. Він був останнім Папою, який помер мученицькою смертю за Христа й Католицьку Церкву.

Острівець у Козачій бухті в Севастополі, на місці якого, за наказом імператора Траяна, з якорем (котвицею) на ший було втоплено св. Климентія I Папу Римського. Саме тут, у 860 році після Різдва Христового святі Кирило й Методій віднайшли моці святого. Стилизовану котвицю (якір) — символ св. Климентія Папи — князь Володимир Великий взяв за герб Київської Русі-України, після свого хрещення у 988 році в Херсонесі. Частина моці святого Папи зберігалась у Десятинній церкві, яка тоді носила назву Св. Климентія.

Парох Української Греко-Католицької Церкви Успіння Пресвятої Богородиці молодий священник Микола Квич трудиться у м. Севастополі вже три роки. Нелегко все дається священникові. Безліч чиновницьких перешкод при оформленні документів, узгоджень, довідок. Йому довелося пережити і звичайне нехтування, і принизливі образи з боку владомощів, і докори про «неканонічність». Землю під будову храмів і молитовні споруди за часів незалежності отримали доволі багато «конфесій» і сект але лише для храму Української Греко-Католицької Церкви ніяк не знайдеться земельної ділянки. Чиновники вишукують щораз нові й нові перепони у наданні землі під церковцю розміром з невеличку оселю. На території Автономної Республіки Крим монополюють і домінують Церквою є Московський патріархат. І місцева влада у всьому сприяє її розвитку. Крім того, Севастополь постійно навідує

кремлівські емісари та духовні особи Московського патріархату. Наприклад, 21 лютого 2007 року відбувся нахабний візит у Севастополь мера Москви Юрія Лужкова, який з люттю вигукував перед натовпом мітингувальників з триколовими фанатами: «Севастополь ми не отдадим!...». В центрі Севастополя відкрито помпезний Культурний Центр Москви. Храми УПЦ МП будуються навіть на самозахоплених ділянках. Існують і зовсім парадоксальні явища. Наприклад, на місці стародавнього Херсонесу Таврійського, що є колискою українського християнства, за українські гроші споруджено собор, що його экс-президент п. Леонід Кучма публічно передав Православній Церкві Московського Патріархату. Натомість наші українські громади на території АР Крим досі не мають ще жодного храму, тому що без жодних підстав не надають землі під будову. І ось, п'ять років тому Севастопольська міська Рада нарешті дала згоду громаді Успіння Пресвятої Богородиці УГКЦ м. Севастополя на розробку проекту відводу земельної ділянки по вул. Сільській в районі 5-го кілометра Балаклавського шосе. Громадою було зібрано всі потрібні для будівництва документи. На виділеній ділянці є намір спорудити храм на честь Успіння Пресвятої Богородиці, де вірні зможуть задовільняти свої духовні потреби, а також Духовний центр, який мав би стати осередком для багатьох українських товариств, зокрема молодіжної організації «Пласт», духівником якої є о. Микола. У Центрі молоді люди зможуть вивчати українську мову, відроджувати втрачені на цій території українські традиції, проводити катехизу тощо. Для того, щоб у Криму постав перший храм УГКЦ, потрібні кошти, яких громада ще не має. Саме тому громада звертається до всіх людей доброї волі з проханням про

Отець Микола Квич на руїнах християнського храму-крівки першого століття, розритого і понищеного сучасними «чорними археологами» Страбонів Херсонес (Севастополь, Козача бухта).

фінансову допомогу на спорудження храму. Ваша пожертва на розвиток УГКЦ на місійних територіях Південної України залишить на довгі роки добру пам'ять про Вас у серцях кримських греко-католиків. Громада Успіння Пресвятої Богородиці УГКЦ м. Севастополя буде безмежно вдячна за співпрацю і сприяння у праці по спасінню людських душ. Надіємось, що спільними зусиллями на древній таврійській землі у м. Севастополі храм буде побудовано.
В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ,
часопис «Мета».

Проект храму УГКЦ
Успіння Пресвятої Богородиці
у м. Севастополі.

ХАЙ НІКОЛИ НЕ ЗУБОЖІЄ РУКА ЖЕРТВОДАВЦЯ!

Банківські реквізити храму УГКЦ у Севастополі:
Філія Відділення Промінвестбанку в м. Севастополі АР Крим
р/р 26005301336262
МФО 324515
ОКПО 25875892
ПАРОХІЯ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ
Рахунок відкрито у гривнях, євро, доларах США,
Телефони для контактів:
+38 095 39 66 111
+38(0692)45-29-24
о. Микола Квич
e-mail:
sv.ugcc@mail.ru
sv.ugcc@gala.ru

P.S. Детальну інформацію та звіт про витрати коштів (при потребі) надаватимемо на вказану Вами поштову адресу або e-mail.

Через газету «МЕТА» окладаю щирю подяку всім, хто
толилось
за успіх у справі повернення нашого родинного будинку,
збудованого бабцюю і дідузем.
Христина Дубанка із сім'єю, м. Львів

Вітаємо Ювілярів!

У червні-серпні святкують ювілеї

- 25-річчя священства - о. Михайло Жорницький (28.08)
- 15-річчя священства - о. Любомир Ржиський (26.07)
- 10-річчя священства - о. Ігор Яцив (17.08)
- 5-річчя священства - о. Віталій Барабаш (16.06)
- 5-річчя священства - о. Степан Трихоженко (18.07)
- 5-річчя священства - о. Андрій Кашук (25.08)
- 75-річчя уродин - о. Григорій Шопський (25.06)
- 65-річчя уродин - о. Петро Зварич (10.06)
- 60-річчя уродин - о. Володимир Сичак (16.06)
- 60-річчя уродин - о. Володимир Козідрода (22.06)
- 50-річчя уродин - о. Степан Домашовець (09.07)
- 45-річчя уродин - о. Ярослав Малый (19.07)
- 45-річчя уродин - о. Степан Кобасяр (25.07)
- 45-річчя уродин - о. Михайло Смолинський (15.08)
- 40-річчя уродин - о. Олег Тишук (17.06)
- 40-річчя уродин - о. Володимир Клим'юк (04.07)
- 30-річчя уродин - о. Віталій Барабаш (28.06)
- 30-річчя уродин - о. Роман Ладінський (13.08)

**Наступне число «Мети» вийде
на початку вересня 2007 року!**